

Den næste sag på dagsordenen var:
Anden behandling af forslag til lov om afgift af elektricitet.

(Lovforslag nr. L 14. Fremsat 2/3 77. Første behandling 3/3 77. Betænkning 5/3 77).

Der var stillet 12 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

Af *Kofoed (V)*:

Til § 19.

I § 19 indsættes som nyt *stk. 4*:

»*Stk. 4.* For det forsyningsområde, der dækkes af andelsselskabet Østkraft (Bornholm), finder loven først anvendelse fra det tidspunkt, hvor den planlagte prisudligningsordning for elektricitetsleverancer er gennemført.«

B e m æ r k n i n g e r.

De bornholmske elektricitetsforbrugere betaler for tiden 10 øre mere pr. kilowatttimes elektricitetsforbrug, end det gennemsnitligt er tilfældet i resten af landet. Dette virker uheldigt, ikke mindst ud fra egnsudviklingsmæssige synspunkter. Det ville være naturligt at fremskynde den planlagte prisudligningsordning ved at undlade at lade loven om afgift af elektricitet finde anvendelse for Bornholms vedkommende, så længe prisudligningsordningen mellem Bornholm og resten af landet ikke er gennemført.

Af *Hjortlund Christensen (DR)*:

Til § 3.

Stk. 1 affattes således:

»Afgift svares af den, der fremstiller elektricitet til forbrug her i landet.«.

B e m æ r k n i n g e r.

Danmarks retsforbund kan ikke anbefale lovens vedtagelse, men de administrative byrder, loven vil medføre, forekommer mindre med den foreslåede ændring.

Formanden:

Sammen med denne sag foretages de under punkterne 7-8 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om stempelafgift. (Pantebreve og anmeldelser om opdeling i ejerlejligheder).

(Lovforslag nr. L 16. Fremsat 2/3 77. Første behandling 3/3 77. Betænkning 5/3 77).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

Af *Wilhelm (VS)* og *Waldorff (VS)*:

Til § 1.

I den foreslåede § 45 A, stk. 1, ændres »1.500 kr.« til: »100.000 kr.«.

B e m æ r k n i n g e r.

Forligspartiernes forslag kan vanskeligt begrundes med det ret beskedne provenu, man venter af afgiften på ejerlejligheder. Det må snarere ses som et forsøg på at give indtryk af, at man nu vil »gøre noget« over for den voldsomme spekulation i ejerlejlighedsudstyknings, som man selv satte i gang med det såkaldte minibilforlig for et år siden.

En afgift på 1.500 kr. er fuldstændig latterlig i denne sammenhæng. Efter boligministeriets seneste opgørelser ligger den gennemsnitlige fortjeneste på 125.000 kr. pr. udstykket lejlighed, og disse tal er snart et år gamle og gælder i øvrigt en lejlighed på kun 67 m².

På denne baggrund foreslås afgiften sat op til 100.000 kr. pr. lejlighed, vel vidende at udstykningen derved går i stå, og at provenuet således bliver nul.

Hvilket netop er hensigten.

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om afgift for ekspedition af udstykningssager.

(Lovforslag nr. L 13. Fremsat 2/3 77. Første behandling 3/3 77. Betænkning 5/3 77).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Camre (S):

Som jeg allerede gjorde opmærksom på ved førstebehandlingen af de tre foreliggende lovforslag, ville der givetvis have været bedre måder at løse problemerne på, først og fremmest den råenergiavgift, som socialdemokratiet har ført forhandlinger om siden december, men det har jo desværre ikke været muligt at opnå et flertal for denne afgift, og derfor er vi altså i færd med nærværende behandling.

Vedrørende for det første forslaget til lov om elafgift vil jeg gerne sige, at det på dette område er åbenbart, at råenergiavgiften havde været en bedre løsning også for erhvervslivet. Det er ikke, sådan som forholdene ligger, muligt at lette yderligere for de enkelte afgiftsbetalere. Det vil gå ud over det samlede provenu, som er indeholdt i forliget. Der er stillet en lang række ændringsforslag fra de udvalgsberettigede partiers side, og jeg må afvise disse forslag, da de alle sammen på den ene eller den anden måde bortskærer dele af provenuet.

Det er klart, at der har været problemer for os alle sammen i relation til opvarmningen af helårshuse ved hjælp af elektricitet. Det er givet, at råenergiavgiften ville have betydet en mere ligelig byrde på alle former for opvarmning, men det bør dog betænkes, at den samlede afgift højst vil udgøre et beløb på 300-400 kr. om året.

I et af de ændringsforslag, der er stillet uden for betænkningen, nemlig et ændringsforslag fra hr. Hjortlund Christensen, foreslås det, at afgiften opkræves i produktionsleddet fremfor i forhandlerleddet. Vi har været inde på overvejelser herom. Når retsforbundet som begrundelse for ændringsforslaget nævner, at det vil medføre administrative lettelser, fordi der er tale om færre virksomheder, så skal det i sandhedens interesse siges, at det også ville medføre skævheder og administrative byrder, og det er baggrunden for, at vi ikke kan medvirke til det stillede ændringsforslag.

Særlige bemærkninger vil jeg også gerne gøre om det ændringsforslag uden for betænkningen, som er stillet af hr. Kofoed vedrørende den bornholmske problematik. Vi er helt opmærksomme på, at der kan være egnsudviklingsområder, som får problemer i anledning af denne lovgivning, men jeg vil godt sige specielt vedrørende de bornholmske problemer, at jeg tror, man må se i øjene, at løsningen på det forhold, at elektriciteten på Bornholm betales med henvend 10 øre mere pr. kWh, ikke er at

finde i en afgiftsfritagelse, men derimod er at finde i fællesskab med det øvrige land, således at priserne på elektricitet på Bornholm kommer til at svare til prisniveauet i det øvrige land. Jeg tvivler ikke på, at det er velment, og det ser måske også tillokkende ud, men det er ikke et spørgsmål om tøren pr. kWh i afgift. Det er et spørgsmål om i videre omfang at foretage en udligning.

Vedrørende forslaget om stempelafgift af pantebreve og anmeldelser om opdeling i ejerlejligheder er der af ministeren med tilslutning fra et flertal i udvalget stillet et ændringsforslag, som indebærer, at pantebreve, der tinglyses i medfør af en slutseddél, der er oprettet i perioden fra den 1. december 1976 og frem til den 2. d. m., stadig væk kan stemples til den gamle afgift, 0,6 pct., under forudsætning af, at pantebrevet blot oprettes inden den 15. maj. Vi er glade for, at det har været muligt at få flertalstilslutning til dette ændringsforslag, fordi det vil hindre, at mennesker, som har skrevet slutseddél i tillid til de afgifter, som er gældende, nu med tilbagevirkende kraft får en regning på den forhøjede stempelafgift. Jeg skal anbefale, at dette ændringsforslag vedtages.

De øvrige ændringsforslag er utvivlsomt også velmente, men det gælder for dem, som det gælder for ændringsforslagene til lovforslaget om afgift på elektricitet, at de vil betyde en udhuling af provenuet, som vil gøre hele den finanspolitiske målsætning for de foreliggende forslag mere eller mindre illusorisk. Derfor kan vi ikke medvirke til dem.

Til forslaget til lov om ændring af lov om afgift for ekspedition af udstykningssager er der et ændringsforslag fra landbrugsministeren, som har hele udvalgets tilslutning. Det vedrører specielt udstykning af dele af landbrugsparceller, der sammenlægges med andre parceller. Jeg skal anbefale, at man stemmer for det ændringsforslag, mens vi i øvrigt må afvise det af mindretallet stillede ændringsforslag.

Det har været et gennemgående træk i debatten om disse tre forslag, at enkeltdele af forslagene kunne have negative beskæftigelsesmæssige virkninger. Det er klart, at en stramning på et afgiftsområde altid kan betyde en vis vanskelighed for de berørte virksomheder, og det er klart, at specielt hvad angår elafgiften, er der nogle virksomheder, der rammes mere end andre; med hensyn til pantebrevene er det klart, at man ikke uden videre kan regne med, at der er det samme antal kroner og

[Camre.]

øre på markedet tilovers til nybyggeri m. v., når afgifterne er betalt. Men disse forslag må betragtes som det de er, nemlig et led i en helhed, en helhed, som også består af en beskæftigelsesplan, og det, man skal diskutere, og det, man skal tage stilling til, er denne samlede politik nettovirkninger. Der kan naturligvis ske mindre stramninger, mindre, negative virkninger på disse områder, men til fordel for større, positive virkninger på andre.

Med disse ord skal jeg anbefale de af ministeren stillede ændringsforslag til vedtagelse.

Thorndahl (FP):

Jeg skal her ved andenbehandlingen alene beskæftige mig med forslaget til lov om afgift af elektricitet og ændringsforslagene hertil, mens fru Kirsten Jacobsen vil beskæftige sig med stempelafgiftsloven og udstykningsafgiftsloven.

Behandlingen i skatte- og afgiftsudvalget har til fulde dokumenteret de urimeligheder, lovforslaget om elektricitetsafgift vil indebære. Elektricitetsafgiften er en delvis erstatning for augustforligets råenergiafgift, som skulle give staten en merindtægt på ca. 1 mia kr. Råenergiafgiften blev fra flere sider stærkt kritiseret for at medføre en svækkelse af erhvervslivets konkurrenceevne, hvorfor denne afgift i februarforliget blev erstattet af den elektricitetsafgift, vi nu har til behandling.

Skatte- og afgiftsudvalget har bl. a. bedt ministeriet undersøge den belastning, erhvervslivet ville blive udsat for, såfremt man gennemførte en reduceret råenergiafgift med samme bruttoprovenu som elektricitetsafgiftens ca. 400 mill. kr. Skatte- og afgiftsministeren oplyste som svar herpå, at afgiftsbelastningen for erhvervslivet ved elektricitetsafgiften bliver ca. 25 mill. kr. større end ved en råenergiafgift med samme provenu som elafgiften.

Det er klart, at skal man i det hele taget indføre en energiafgift, skal det af rimelighedsgrunde både over for husstandene og over for virksomhederne ske ved afgiftsbelægning af råenergien, ligesom en råenergiafgift er den eneste afgiftsform, der ikke vil virke forvriddende på en energipolitik. Det er derfor helt ufateligt, at man nu er nået frem til en elektricitetsafgift, som der overhovedet ikke findes et eneste sagligt argument for; vi hørte dem i hvert fald ikke i de mange timer, hvor vi sad i skatte-

og afgiftsudvalget og hørte på en lang række deputationers meget kvalificerede indvendinger. Til sammenligning skal anføres det typiske svar fra skatte- og afgiftsministeren til bemærkninger fra deputationerne: »Henvendelsen giver ikke anledning til bemærkninger.«

Som nyt medlem var det dybt chokerende for mig at opleve denne »meningsudveksling« mellem borgerne, folketingsudvalg og ministerium. En af de fremmødte deputationer gav et meget illustrativt eksempel på elektricitetsafgiftens helt urimelige virkninger. I vedkommende elselskabs forsyningsområde fandtes mange bagervirksomheder, hvoraf nogle havde anvendt olieopvarmning og andre elopvarmning. For den sidstnævnte kategori betød elafgiften en udgiftsforøgelse på 2.000–3.000 kr. pr. år, som disse virksomheder naturligvis på grund af konkurrencevilkårene i området ikke kan få dækket ind. Så helt urimeligt vil denne elektricitetsafgift ramme.

Der er adskillige politikere, der ikke forstår, hvorfor der er så lidt respekt for og tillid til politikerne; men dette afgiftsforslag er da en udmærket illustration af, hvorfor almindelige, fornuftige mennesker nærer mistillid til dette ting, så urimeligt og så dybt uretfærdigt, som en sådan lov vil virke.

Det blev fra mange sider understreget, at elafgiften givet ville medføre afskedigelser af en række medarbejdere i virksomhederne, og det er helt paradoksalt, at regeringen og forligspartierne gennemfører beskæftigelsesforanstaltninger finansieret over afgifter, der medfører afskedigelser.

Med hensyn til ændringsforslagene til lovforslaget om elafgift skal jeg først og fremmest henvise til de bemærkninger, vi har gjort i betænkningen. Ændringsforslag nr. 1, nr. 8 og nr. 10 er stillet af os sammen med andre partier for at undgå konkurrenceforvridningen og for at undgå en svækkelse af konkurrenceevnen. Vi foreslår, at man fritager momsregistrerede virksomheder for afgiften. Ændringsforslag nr. 2 er stillet af os for at undgå en uheldig formulering i selve loven. Ændringsforslag nr. 5 er stillet af os i den hensigt at undgå at straffe de mennesker, der benytter elopvarmning, og ændringsforslag nr. 9 og nr. 3 er en konsekvens heraf.

Vi skal i tilslutning til andre partiers ændringsforslag bemærke, at vi vil stemme for det af venstre stillede ændringsforslag nr. 4, og så-

[Thorndahl.]

fremt hverken venstres eller vort ændringsforslag bliver vedtaget, vil vi stemme for det af Danmarks kommunistiske parti stillede ændringsforslag nr. 6.

Vi har stillet ændringsforslag nr. 7 for at undgå, at en elafgift skal virke hindrende eller i hvert fald hæmmende for udviklingen af alternative energiformer såsom jordvarme, solenergi, vindkraft m. v.

Med hensyn til ændringsforslag nr. 11, som er stillet af os, skal bemærkes, at det er stillet for at undgå frihedsstrafanvendelse på et så perifert område som elafgiften. Vi ønsker ikke at fortsætte denne straffinflation.

Med hensyn til ændringsforslag nr. 12 gælder, at vi herigennem ønsker at lette den likviditetsbelastning, som forsyningsselskaberne vil få alene som følge af elafgiften.

Med hensyn til de ændringsforslag, der er stillet uden for betænkningen, skal vi oplyse, at vi vil stemme imod det af hr. Hjortlund Christensen stillede ændringsforslag, og vi vil stemme for det af hr. Kofoed stillede ændringsforslag.

Vi har med vore ændringsforslag og vor stillingtagen til ændringsforslag ønsket at undgå de mest urimelige og mest uretfærdige virkninger af indførelsen af denne elafgift.

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg synes, det var meget interessant at høre hr. Camres bemærkninger, hvor han prøvede på at bortforklare de negative beskæftigelsesvirkninger, som disse forslag kan få. Hr. Camre henviste til, at lovforslagene måtte ses som en helhed, og at det var den samlede nettovirkning, som man måtte gøre op.

I den anledning kunne jeg da godt lide at gøre hr. Camre opmærksom på, at den nettovirkning har vores nationalbankdirektør gjort op, og han påstår, at nettovirkningen er illusorisk. Jeg ved ikke, om det kunne give hr. Camre en anden opfattelse af mindretallets ændringsforslag.

Jeg skal med hensyn til det første forslag om udstykningsager meddele, at det ændringsforslag nr. 1, som er stillet af ministeren og tiltrådt af udvalget, vil vi naturligvis stemme for. Ændringsforslag nr. 2, som er en konsekvens af ændringsforslag nr. 1, vil vi også stemme for.

Derefter kommer vi til vores eget ændrings-

forslag, ændringsforslag nr. 3. Det er begrundet i, at vi finder det uantageligt og urimeligt, at folketinget den ene gang efter den anden skal lovgive med tilbagevirkende kraft. En hel masse mennesker kommer i klemme. Vi følte under udvalgsarbejdet, at ministeren og hans forligspartier blev så hårdt presset til dog at gøre dette en smule mere rimeligt, at man fandt en eller anden mærkværdigt udformet overgangsbestemmelse, som måske nok hjælper nogle mennesker, men hvor lige så mange falder igennem. Den er ikke spor mere retfærdig eller rimelig end den, der findes i lovforslaget. Den eneste rimelige måde at vedtage det her på er at stemme for fremskridtspartiets ændringsforslag om, at loven som normalt træder i kraft ved bekendtgørelsen i Lovtidende.

Med hensyn til stempelafgiften for pantebreve vil vi stemme for ændringsforslag nr. 1, som jo kun er en tydeliggørelse af det, der i forvejen står i lovforslaget.

Ændringsforslag nr. 2, som er stillet af venstre, fremskridtspartiet og det konservative folkeparti, vil vi også stemme for, og i den forbindelse vil jeg godt gøre opmærksom på en lille bitte smule af, hvad det var, hr. Camre her stod så dunkelt og fortalte om de negative beskæftigelsesmæssige virkninger. Der findes et bilag, som udvalget efter megen søgen fik fra ministeren, og i det bilag står der, at hvis pantebrevsafgiften gennemføres, vil det betyde en belastning for nybyggeriet på 250 mill. kr. Når man kender til lånelofter og hvilke indskud der skal foretages i landsbyggefonden osv., så ved man godt, at byggeriet rent faktisk må gå ned med 250 mill. kr., medmindre staten vil komme til undsætning. På den anden side har man et forslag om, at man skal stimulere nybyggeriet med 200 mill. kr. Det virker helt tåbeligt. I sidste afsnit af ministeriets svar skriver man direkte, at hvis man ikke griber ind, og hvis byggeriet altså går ned med 250 mill. kr., vil det betyde en beskæftigelsesmæssig nedgang på 1.000–2.000 helårsarbejdere pr. år, men det redder forligspartierne ved, når de har opkrævet skatterne og afgifterne, at gå over og dele dem ud på den anden side af bordet. Så må man spørge sig selv: hvad bliver nettovirkningen, som hr. Camre omtalte så smukt lige før?

Det ændringsforslag, fremskridtspartiet har stillet under nr. 3, er fuldstændig svarende til det ændringsforslag, vi har stillet vedrørende

[Kirsten Jacobsen.]

udstykningsagerne. Det går også ud på, at man ikke skal lovgive med tilbagevirkende kraft.

Af hensyn til, at vi jo er et realistisk parti og må se i øjnene, at det ændringsforslag muligvis ikke kan blive vedtaget, har vi allerede i betænkningen gjort klart, at vi vil støtte ændringsforslag, der tager sigte på at afbøde de uheldige virkninger, der måtte være af den ikrafttrædelsesbestemmelse, som står i lovforlaget. Derfor vil vi, hvis vores forslag ikke bliver vedtaget, stemme for det af ministeren udarbejdede, teknisk dårlige forslag. Jeg kan allerede nu sige, at hvis ændringsforslaget under nr. 4 bliver vedtaget, vil vi begære udvalgsbehandling igen mellem anden og tredje behandling og prøve på at gøre det ændringsforslag en smule bedre.

Så kommer vi til ændringsforslaget under nr. 5, som er stillet af SF. Vi har meget stor sympati for de tanker, der ligger bag ved SFs ændringsforslag. Vi finder dog, at den måde, det er udformet på, gør, at det teknisk er meget dårligt. Jeg ved, at SF allerede er rede til at ændre det, når der nu alligevel skal være udvalgsbehandling, og derfor vil jeg gerne sige, at når vi stemmer imod det nu ved anden behandling, gør vi det under den forudsætning, at der vil komme et teknisk bedre forslag imellem anden og tredje behandling. Så vil vi, når forslaget er teknisk bedre udarbejdet, stemme for de tanker, som SF har fremført her i betænkningen, således at man i hvert fald redder en del af de mennesker, der har handlet i god tro.

Anders Andersen (V):

Der foreligger nogle ændringsforslag uden for betænkningen. Der er et forslag fra venstresocialisterne, stillet af hr. Wilhelm. Det er venstre imod. Det går ud på at forhøje ejerlejlighedsafgiften på 1.500 kr. til 100.000 kr. Det er da noget, der kan mærkes.

Der foreligger et forslag, stillet af hr. Kofoed, som tager sigte på at skabe bedre vilkår for elektricitetsforsyningen på Bornholm. Vi mener i og for sig, det er rimeligt, at dette forslag nyder fremme. Man må vel i øvrigt regne med, at ingen af de andre ændringsforslag stillet af oppositionen bliver vedtaget. Derfor er vi positive over for det ændringsforslag.

Der er stillet et rent teknisk ændringsforslag. Det skal jeg ikke sige noget om.

Forslaget fra Danmarks retsforbund kan vi

20 Ft

ikke medvirke til. Vi tror ikke, det bliver en forenkling; vi tror tværtimod, det vil afføde en række andre urimeligheder.

Under udvalgsbehandlingen har vi fået mange oplysninger. Vi har fået mange henvendelser, dels deputationer, dels skriftlige henvendelser, som vi har haft lejlighed til at se på. Jeg tror, udvalgsarbejdets længde viste, at det var rimeligt, at der blev ordentlig tid til at foretage en grundig gennemgang af alle de mange henvendelser, som fandt sted. Det er for øvrigt ikke tilstræbelsesværdigt, synes jeg, at man fortsat skal føre udvalgsarbejde igennem om natten. Vi havde udvalgsarbejde 22 timer i træk, kun afbrudt af de nødvendige spisepauser. Det er efter min opfattelse ikke en rimelig form for udvalgsbehandling.

De mange henvendelser har jo givet anledning til mange overvejelser under udvalgsarbejdet. Må jeg sige, at et af de områder, hvor der har været færrest overvejelser og også færrest henvendelser, det er vedrørende lovforlaget nr. L 13, altså lov om afgift for ekspedition af udstykningsager. Der er stillet to ændringsforslag af landbrugsministeren, som vi kan tiltræde. Der er stillet et ændringsforslag fra fremskridtspartiet om ikrafttrædelsesbestemmelserne. Jeg vil gerne sige om ikrafttrædelsesbestemmelserne, at vi mener ikke, ikrafttrædelsesbestemmelserne har fået en rimelig udformning, og jeg har også forstået på den foregående taler fra fremskridtspartiet, at man ønsker yderligere udvalgsbehandling. Vi ønsker også fra venstres side, at man under denne udvalgsbehandling får lejlighed til at se på disse ikrafttrædelsesbestemmelser.

Jeg går ud fra, at de lovbestemmelser, der her vedtages, skal være permanente og ikke tidsbegrænsede. Det er imidlertid vor opfattelse, at når man sætter sådanne lovbestemmelser i kraft, må der tages et rimeligt hensyn til dem, der har disponeret ud fra gældende regler. Skulle et sådant rimeligt hensyn medføre, at en enkelt fik en mindre fordel deraf, må hensynet til de mange gå forud for hensynet til den enkelte. Derfor må man under udvalgsarbejdet se på, om dette hensyn ikke kan tilgodeses i større udstrækning end hidtil. Jeg er vel opmærksom på det ændringsforslag, som skatte- og afgiftsministeren stillede til stempelafgiftsloven, men jeg tror også at kunne sige, at det ikke løser de problemer, og derfor skal min bemærkning til dette være den generelle, at folketinget ikke kan være bekendt at gennem-

[Anders Andersen.]

føre love med tilbagevirkende kraft, der ændrer de dispositioner, som en række borgere har truffet under hensyn til regler, der var gældende, da de traf dem.

Der er stillet en lang række ændringsforslag til elafgiftsforslaget. Ændringsforslagene nr. 1, 3, 4, 5 og 7-10 går stort set ud på dels at fritage erhvervene, dels at fritage de elopvarmede lejligheder for elafgiften. Vi finder det u hensigtsmæssigt og urimeligt at gennemføre en lovgivning, der på en så generel måde diskriminerer de beslutninger, jeg havde nær sagt op imod. 100.000 borgere har truffet med hensyn til at bruge elopvarmning fremfor at bruge andre opvarmningsformer. De får nu og fremover en ekstra afgift på denne elopvarmning på 400 kr. om året - man kan diskutere, om det er 400 eller 450 kr., men jeg gør opmærksom på, at der oven i det beløb skal lægges 15 pct. moms, så hvis elafgiften er 400 kr., koster det altså 450 kr. for hver enkelt husejer, der har denne elopvarmning.

Som jeg sagde ved førstebehandlingen, kan det heller ikke være særlig hensigtsmæssigt, ikke særlig miljøvenligt, at bruge den slags afgifter til ligesom at ville præge udviklingen og folks stillingtagen til, hvilke opvarmningsformer de vil bruge i boligerne.

Vi har derfor stillet ændringsforslag om dette, og vi har regnet med, at det drejede sig om 400 kr. og derfor de 20.000 enheder, vi har taget som udgangspunkt.

Må jeg sige om både ellovsforslaget og også i høj grad om stempelafgiftslovsforslagene, at disse love har en væsentlig omkostningsmæssig virkning for erhvervslivet. Vi har lidt vanskeligt ved at forstå, at man vil foreslå en sådan lovgivning i en situation, hvor der er behov for, at man fremmer udviklingsmulighederne inden for dansk erhvervsliv - det ligger jo, går jeg ud fra, som baggrund for de indkomstpoltiske løsninger, man fra regeringens og augustforligspartiernes side er stærkt tilhængere af, og som vi absolut også mener der er et stærkt behov for. Vi har altså svært ved at forstå, at man, samtidig med at man forsøger at få arbejdsmarkedets parter til at forstå nødvendigheden heraf, kommer med en række lovforslag, der hver på sin måde er med til at øge erhvervslivets omkostninger, og gør det på en måde, som stiller os endnu mere uforstående over for det.

Vi var og er fra venstres side imod en almindelig råenergiavgift, ingen tvivl om det, men jeg må dog sige, at de afgiftsformer, man nu har fundet frem til, er om muligt endnu mere uhensigtsmæssige, endnu mere skadelige over for erhvervslivet, for de rammer individuelt, de rammer i flæng med hensyn til, hvilke energiformer man bruger i erhvervet. De skaber ulige konkurrencevilkår, som allerede nævnt fra fremskridtspartiets ordfører - jeg henviser til eksemplet bager, men der kunne nævnes mange andre eksempler.

Vi skal senere i dag behandle et andet lovforslag fra skatte- og afgiftsministeren, hvor man foretager nogle ganske små ændringer for at udligne konkurrencemæssige uligheder. Her gennemfører man med ét slag vældig store konkurrencemæssige uligheder. Det kan ikke være rimeligt over for de borgere, der må bære de forskelligartede byrder.

Man har ligesom villet klare frisag ved at sætte en overgrænse på 100.000 kr. som det højeste afgiftsbeløb, men af de henvendelser, vi har fået under udvalgsbehandlingen, har vi klart fået demonstreret, at disse 100.000 kr. ikke løser nogen problemer for alle de mange, de ti tusinde, hundrede tusinde, eller hvor mange det drejer sig om, der ligger under de hundrede tusinde kroners afgift. For disse vil forskellighederne, påvirkningen af konkurrencemæssig art, også i den indre konkurrence imellem virksomhederne, være lige så vanskelig, lige så urimelig og kunne medføre lige så mange afskedigelser af beskæftigede i virksomhederne, i gunstigste fald forhindre, at der ansættes endnu flere, hvor man er tilstrækkelig konkurrencedygtig også på eksportmarkederne.

Vi har ment, at disse forhold i forbindelse med elloven var så væsentlige og vigtige, at vi under udvalgsbehandlingen tilbød at ville gå ind og tage et medansvar for elafgiften under forudsætning af, at man fjernede disse urimeligheder. Vi har ikke engang hæftet os ved, om den ene eller den anden øre skulle være afgiftsbeløbet. Vi har stillet frit, om man ville opretholde det samme provenu ved at tage disse ting ud, vel vidende, at et mindre provenu, hvis man tog disse ting ud, ville give den samme beskæftigelse og måske en større beskæftigelseseffekt, end hvis man opretholdt det samme provenu.

Vi ønskede fra venstres side, fordi vi betragtede disse ting som vigtige, at gå ind i realistiske forhandlinger om ændringer, og vi ønskede at påtage os et medansvar også for den

[Anders Andersen.]

anden side, nemlig for den afgift, som faldt på privatsektoren.

Jeg beklager i og for sig, at det ikke har været muligt at få forståelse for nødvendigheden af disse ændringer. Jeg skal ikke lægge noget ansvar på nogen bestemte partier i denne sag; her må man i fællesskab bære ansvaret. Jeg kender vilkårene, når der er sluttet et forlig, men det bør dog ikke være sådan, at det ikke er muligt at få ændret et forlig, når man under udvalgsforhandlingerne vel næsten fra samtlige forligspartiets side erkender, at det forlig, man har sluttet, burde laves om. Jeg synes også, at det ville være en fordel for forligspartierne, om de under sådanne fornyede forhandlinger kunne få udvidet de måske kun 89 mandater, eller hvor mange der nu er bag ved disse forslag, til et sikrere flertal i folketinget.

Vel, jeg ved ikke, om forligspartierne har afsluttet disse overvejelser. Jeg kan kun sige, at vi fra venstres side er åbne over for disse problemer, fordi vi betragter dem med den alvor, som jeg her har givet udtryk for.

Med hensyn til stempelafgiftsloven er det de samme argumenter, der kunne føres frem. Det har klart manifesteret sig i de debatter, i de henvendelser, i de skrivelser, vi har fået under udvalgsbehandlingen, at bestemmelserne i stempelafgiftsloven rammer meget ensidigt: de rammer først og fremmest dem, der skal investere første gang, det være i by eller på land, i en bolig, eller dem, der skal investere i erhvervsvirksomhed. Det rammer de unge hårdere, end det rammer os andre, der har etableret os og måske ikke lige akkurat står over for at skulle foretage ny lånoptagning af den grund. Det rammer de erhvervsvirksomheder stærkere, som forsøger at udbygge deres produktionsapparat, som forsøger at forøge deres produktion, og som derfor har større finansielt lånebehov, der skal finansieres igennem pantsætning o. lign.

Det er rigtigt, som det blev sagt før, at vi har fået at vide, at for boligsektorens vedkommende vil det måske betyde op imod 2.000 færre beskæftigede, end hvis man lod være med at gennemføre denne stempelafgiftsforhøjelse. Vi har ikke fået at vide – og vi har måske heller ikke spurgt om det, fordi vi ikke har forventet, det ville være muligt at give et svar på det – hvad det vil betyde for det samlede danske erhvervsliv med hensyn til, at man her må

betragte som et psykologisk moment, hvilken holdning et flertal i det danske folketing har over for erhvervsvirksomheder i almindelighed. Det kender vi ikke svaret på. Det kan være, at det er mange tusinde, det drejer sig om, men det er i hvert fald en forskelsbehandling af virksomhederne indbyrdes af et omfang, som vi vist sjældent har været vidne til ved lovgivning her i det danske folketing.

Vi beklager meget fra venstres side, at man her ikke har haft, om jeg så må sige, perspektiv nok til at kunne finde andre former for afgiftsforhøjelser, som ikke havde virkninger, der modarbejder den målsætning, som jeg er sikker på regeringen har, og som jeg er sikker på hele folketinget har, virkninger, som altså modarbejder den opgave, vi i og for sig i fællesskab burde kunne løse på en fornuftigere måde end med det, der her er lagt op til.

Jeg gentager, at vi fra venstres side stadig stiller os åbne over for de ting, som jeg har nævnt med hensyn til elafgiften, men jeg må sige, at hvis vore synspunkter ikke imødekommes, og hvis man ikke fra forligspartiernes side er interesseret i at drage andre partier ind i en bredere løsning, vel at mærke på et andet grundlag, så må venstre stemme imod disse lovforslag som helhed, ud fra en betragtning om deres skadelige virkning.

Hagen Hagensen (KF):

Om mange forhold kan jeg henvise til, hvad jeg sagde, da vi forleden dag havde disse lovforslag til første behandling. Vi sagde i hvert fald, vi var glade for, at en råenergiavgift ikke var kommet igennem. Vi sagde også, at vi ikke syntes om de forslag, der var lagt frem, og spørgsmålet er jo egentlig, om de overhovedet er blevet bedre end den råenergiavgift, som vi mente ville være skadelig at gennemføre; jeg tror det sådan set ikke. Vi sagde, at vi ville arbejde med i udvalget for at søge forbedringer for alle dem, som disse love kom til at gå ud over, og det er ganske mange. Vi har bestræbt os derpå. Vi synes ikke, det, vi har arbejdet med, har båret særlig meget frugt i det, der foreligger som ændringsforslag fra ministerens side, og som jo antagelig er det, der kommer til at gå igennem.

Jeg vil dernæst gerne gøre nogle bemærkninger om elafgiften, som er en af de tre ting, vi har til behandling her i dag, der vel nok springer mest i øjnene og kommer til at ramme ganske mange, næsten alle.

[Hagen Hagensen.]

Vi har ønsket, at der skulle være en fritagelse for elforbrug til opvarmning, og det fastholder vi. Det er for så vidt en fejl, der undertiden kan ske, når betænkning skal afgives så hurtigt og på et så sent tidspunkt af døgnet, som der var tale om her – eller rettere sagt ved begyndelsen af det næste døgn – at vi ikke er kommet med som medforslagsstillere til det ændringsforslag, venstre har stillet om at fritage 20.000 kWh årligt for afgift i de tilfælde, hvor man bruger elopvarmning i helårsboliger. Det vil vi gå ind for, det er helt givet, for vi synes, det vil være en urimelig ting, om man på denne måde skulle ramme dem, der i tillid til, at forholdene nu kunne være, som de var, er gået ind på at lade deres boliger opvarme alene ved el.

Hvis dette ændringsforslag ikke skulle gå igennem, vil vi give vores stemmer til de ændringsforslag, der giver den størst mulige lempelse for dem, der varmer deres boliger op ved el.

Vi er også tilhængere af og har derfor været medforslagsstillere til ændringsforslaget om at friholde erhvervslivet for denne elafgiftsforhøjelse, forstået derhen, at alle, der er registreret til momstilsva, skal kunne få afgiften tilbage. Det er en afgift, der fordyrer, og vi har allerede givet til kende, at det synes vi ikke om. I en periode, hvor det gælder om at styrke vores erhvervsliv, skal vi ikke medvirke til noget, der er omkostnings- og dermed prisfordyrende.

Det ændringsforslag, der er stillet af hr. Kofoed om at friholde Bornholm for afgift, kunne man vel egentlig vurdere på den måde, at det burde tages op til overvejelse. Jeg har også prøvet på at gøre det selv og kan sige, at jeg synes, der er meget, der på en vis måde taler derfor, men på den anden side må jeg også føje til, at jeg synes, det vil være noget vanskeligt at undtage et bestemt område af landet for en afgift som den, der er tale om, såfremt den skulle blive gennemført. Jeg tror, man må tilgodesee Bornholm på andre måder.

Så vil jeg godt om udstykningsafgiften sige, hvad jeg også kommer til, når jeg skal sige nogle ord om stempelafgiften, at udstykningsafgiften ikke på nogen måde bør have tilbagevirkende kraft. Vi er derfor medforslagsstillere til et ændringsforslag om, at den normale fremgangsmåde ved lovforslags gennemførelse også skal gælde her, således at det ikke skal være sådan, at man fra et tidspunkt, hvor

loven ikke er kommet til verden, skal kunne mødes med en afgift, der er ret fordyrende for ganske mange forhold.

Vi ser med tilfredshed på, at landbrugsministeren dog har været imødekommende på ét punkt, nemlig at der med hensyn til sammenlægning af matrikelnumre inden for landbruget bliver afgift til gammel takst; det var en af de ting, vi pegede på kunne være en belastning for landbrugets vedkommende, hvor der ofte er tale om, at man udstykker eller sammenlægger forholdsvis små jordlodder.

Så kommer jeg til spørgsmålet om stempelafgiften og afgiften på ejerlejligheder. Der er ingen tvivl om – og det har tidligere ordførere allerede været inde på – at det vil fordyre det byggeri, der skal komme, og vil hæmme, at der kommer byggeri i det omfang, som jeg forstår også regeringen ønsker og på anden måde vil støtte. Jeg er bange for, at der kan komme mindre beskæftigelse som følge af en afgift som denne.

Der er forskellige måder, man kunne prøve at afbøde disse virkninger af at gennemføre noget sådant på. Vi har peget på, at der for byggeplånsantebrevs vedkommende burde ske en fritagelse eller rettere sagt en tilbagebetaling af den erlagte stempelafgift, når der som umiddelbar følge af et byggeris færdiggørelse finder en endelig prioritering sted, og at det derfor må være således, at man får tilbagebetalt, hvad man har betalt i stempelafgift for byggeplånet. Det er tyngende nok allerede nu, men det vil da blive endnu mere tyngende fremover, med de voldsomme stempel forhøjelser, der er tale om.

Vi har peget på, at det burde være sådan, at man, når det drejede sig om indgåede aftaler – og her vil jeg gerne sige: ligegyldigt på hvilket tidspunkt de er indgået – som ganske naturligt i mange tilfælde skal følges op af udstedelse af pantebrev, fremover skulle kunne bruge den gamle takst. Det vil ikke være spor vanskeligt at gøre det: skøde eller andet adkomstdokument skal med, når pantebrev skal lyses, og som følge deraf kan det meget nemt ses, med hjemmel i hvilket et pantebrev udstedes. Det prøvede vi på at få igennem, det er ikke kommet så langt, ministeren har bøjet sig noget, men hvis vi ikke kan komme længere, må vi stemme for det af ministeren stillede ændringsforslag. Det synes jeg dog lider af mangler, idet det ikke er tilstrækkeligt at gå tilbage i ti-

[Hagen Hagensen.]

den til 1. december i fjor og frem til den 2. marts med krav om, at pantebrevet er lyst inden den 15. maj i år. Der vil stadig være en hel del mennesker, der kommer i klemme: der kan være udstyknings-sager, der, uden at der er sket nogen fejl derved, ikke har kunnet blive færdige, og som følge deraf bør man også lade sager, der opstår derfra med pantebrevsuddstedelse, og hvad dertil hører, passere til gammel takst, ellers bliver der borgere, som kommer i klemme, fordi de ikke har kunnet regne med det, og det synes jeg er forkert.

Vi vil da overveje det af SF stillede ændringsforslag om, hvornår der skal være påbegyndt støbning, men jeg vil også sige, som en anden ordfører allerede har sagt, at jeg ikke tror, det i den udformning, det har nu, er tilstrækkelig klart, men det vil i hvert fald heraf fremgå, at vi vil søge at være med til at hjælpe igennem så meget, som vi overhovedet kan. Så vil jeg i øvrigt sige, at vi har jo stillet ændringsforslag også til dette lovforslag om, at der bør gås frem på normal måde, og at ikrafttrædelse ikke på nogen måde bør ske, forinden loven endeligt er kommet til verden gennem vedtagelse i dette ting og senere stadfæstelse.

Så må jeg lige føje til – men det behøver jeg vel næsten ikke at sige – at vi ikke vil give vores stemme til VS' ændringsforslag om at pålægge udstykning af ejerboliger en helt uvittigt høj afgift. 100.000 kr. vil betyde – og det er vel også meningen med forslaget – at man simpelt hen vil standse, at der overhovedet kan komme flere boliger til verden, som kan ejes på den måde, som ejerlejligheder nu kan det.

Så vil jeg godt sige en enkelt ting, der er kommet til mig, efter at vi har afsluttet udvalgsarbejdet, men som vedrører denne del af forslaget, nemlig afgiften på ejerlejligheder. Den vil kunne få helt urimelige og forvridende virkninger; hvor der er tale om, at det er meget små enheder, der udstykkes, f. eks. et lille lagerrum, et kælderrum, en garage el. lign. – og det er ikke usædvanligt, at det sker – vil det nok være meget hårdt, om disse får pålagt en afgift på 1.500 kr. Jeg tror, man skal overveje tingene endnu en gang, og jeg håber, det vil være gørligt mellem anden og tredje behandling at få yderligere forbedringer gennemført, således at færrest muligt ram-

mes af disse afgifter, om de nu engang skal gå hen og blive lov.

Men lad mig til slut sige, at med det ønske, vi har om, at vi skal sørge for at give de bedst mulige vilkår for vores erhvervsliv herhjemme, søge den bedst mulige forbedring af beskæftigelsen og i øvrigt ikke belaste det daglige forbrug med yderligere afgifter i en periode, hvor der på anden måde skal lægges bånd på indkomsterne, må vi for vort vedkommende sige, overensstemmende med hvad vi gav til kende forleden dag, at vi ikke kan medvirke til lovforslagenes gennemførelse. Det har vi skrevet i betænkningen, hvortil jeg i øvrigt kan henviser, med det bidrag, vi har givet dér, men også føje til, at hvis vi ikke kan få andet og mere igennem end det, der har været tale om her af små ændringer, som vi ikke synes er nok, må vi ende med at stemme imod de tre lovforslag.

Bollmann (CD):

Som hr. Camre sagde for et øjeblik siden, er der bedre måder at løse afgiftsproblemet på. Det kan jeg da være helt enig i, men jeg tror nok, jeg er uenig med hr. Camre, når han begynder at tale om råenergiafgiften. Vi havde – og det har jo nok været sagt indtil flere gange – meget hellere set en forhøjelse af moms. Det ville virkelig have givet en rimelig fordeling af afgiftsbyrden.

Jeg vil meget kort bemærke til de ændringsforslag, der er stillet af forskellige mindretal, at en del af dem kunne vi da have en del sympati for, men de ville jo uden videre medføre en forhøjelse på andre områder, når nu det ønskede provenu skal opretholdes.

Om de ændringsforslag, der er stillet af flertallet, skal jeg kun sige, at vi er tilfredse med, at det er lykkedes at komme igennem med en mere rimelig overgangsordning for stempelafgiften på pantebreve, for der er jo en ret stor del af de mennesker, der har handlet i tillid til de gældende regler, der nu i hvert fald i et vist omfang bliver hjulpet og får mulighed for at få prioriteringen bragt i orden efter de hidtil gældende regler.

Det er klart, at en afgift, der skal virke som en finanspolitisk stramning, også vil ramme mange mennesker, og vi havde også gerne set en lempelse på en del områder, både med hensyn til elafgiften og for erhvervslivet, men når vi alligevel stemmer imod de af mindretallene stillede forslag, er det for det første, fordi vi ikke er overbevist om, at provenuet af disse

[Bollmann.]

forslag kan opnås på en mere rimelig måde blot ved at omfordele. For det andet må man under alle omstændigheder konstatere, at hvis man begynder at lave flere undtagelser og fritagelser, får vi en betydelig større administration både for erhvervslivet og for staten. For det tredje synes jeg, man i hele debatten ligesom glemmer, at det her er en del af et større forlig, og at der er mange andre ting i det forlig, som vi er godt tilfredse med; derfor må vi også tage de ting med, der er ubehagelige, og dem vil CD naturligvis fortsat bakke op.

Men vi håber, at man måske i forbindelse med elafgiften ved hjælp af en rimelig takstpolitik kan afbøde nogle af de værste virkninger; der er i hvert fald ikke noget i lovforslaget, der forhindrer noget sådant.

Hele behandlingen af disse forslag viser tydeligt, at de forskellige afgiftsbuketter, som man gang på gang bliver præsenteret for her, altid giver anledning til en ganske urimelig debat om en masse undtagelser og fritagelser, og uanset hvad forskellige har sagt af gode ting om råenergiafgiften, er det i hvert fald klart for os, at et forslag om råenergiafgift blot ville have mangedoblet antallet af henvendelser fra erhvervsliv og enkeltpersoner med ønske om fritagelse. Derfor må man efterhånden indse, at momsen er det eneste instrument, der er til at bruge, og som også af befolkningen anerkendes som værende det mest rimelige i forbindelse med afgiftsbuketter.

Det har under de seneste dages debat været sagt, at det er CDs skyld, at vi nu får disse afgifter. Det har også været fremført, at vi skulle have brudt forliget. Begge påstande må jeg på det skarpeste afvise. Alle ved, at ændringerne bortset fra råenergiafgiften er foreslået efter forhandlinger mellem forligspartierne. Derfor er det ikke ét parti, der har brudt aftalen. Alle forligspartierne har været enige om de ændringer, og alle ved også, at CD hellere havde set en momsforhøjelse.

Ole Olsen (SF):

Socialistisk folkeparti har ikke lod eller del i det forlig, der er blevet indgået her, men det afholder os selvfølgelig ikke fra at tage stilling konkret til hvert enkelt af de fremsatte lovforslag.

Lad mig begynde med lovforslaget om udstykningsager. Der har vi i og for sig ikke noget forbehold. Vi vil gerne stemme for lov-

forslaget. Vi vil godt skaffe et provenu, når det sker på en fornuftig måde, og vores synspunkt på dette lovforslag og lovforslaget om stempelafgift er i og for sig præget af, at vi går ud fra, at i det længere løb bliver afgifterne væltet baglæns, det vil sige, at de kommer til at hvile på dem, der ejer jorden, man kan også sige på jordspekulanterne, og det kan vi bestemt ikke have noget imod.

Men når vi kommer over til lovforslaget om stempelafgift, er vi knap så begejstrede. Vi skal anerkende det, der er sket fra forligspartiernes, ja, det var faktisk fra hele udvalgets, side: at man fritog dem, der havde handlet i god tro, i tillid til de gældende regler, når det drejede sig om ejendomsoverdragelse, så de kunne få stemplet til gammel takst.

Vi har så stillet et ændringsforslag, som går ud på at stille nybyggeriet på samme måde. Vi har valgt kriteriet, at grunden skulle være støbt, for at man skulle kunne få stemplet til gammel takst. Det er et kriterium, der er brugt før i lovgivningen, og det mener vi godt kan holde. Vi havde ikke haft noget imod at vælge et andet kriterium, blot man kom frem til at kunne fritage nybyggeriet en overgang for de forhøjede takster. Det må være sådan, at hvis man tror, at omkostningerne i det lange løb bliver båret af jordspekulanterne, ja, så kan det synspunkt ikke gælde, når der allerede er handlet, og når man er kommet så langt frem som til at støbe grunden, må det være klart, at så kommer det til at hvile på vedkommende parcelhusejere eller på dem, der skal leje. Der er også en opgørelse, der viser, at det kommer til at dreje sig om, jeg tror, det var 242 kr. eller sådan noget pr. år for en middelstor lejlighed i denne overgangsperiode, og det er en ganske pæn forhøjelse.

SFs stemmeafgivning om dette lovforslag vil derfor være afhængig af, om vi kan få gennemført dette ændringsforslag. Såfremt vi kan få gennemført ændringsforslaget, vil vi stemme for lovforslaget. Hvis vi ikke kan få det gennemført, ser vi os ikke i stand til at tage medansvar for denne lovgivning.

Jeg forstår specielt ikke fremskridtspartiets holdning i denne sag. Vi tilbød jo allerede under udvalgsarbejdet at ændre datoen. Den kan ændres mellem anden og tredje behandling, såfremt vores ændringsforslag bliver vedtaget. Fremskridtspartiet ved det, og jeg forstår ikke, at man fra fremskridtspartiets side så tager den stilling, at man vil stemme imod. Tilbuddet lig-

[Ole Olsen.]

ger der. Vi kan ændre datoen, så vi kan se, når det passer, og så fatter jeg ikke, at fremskridtspartiet ikke vil stemme for.

Jeg fatter i øvrigt ikke CDs stillingtagen. Det er jo et parti, som er kendt for at slå sig til ridder på parcelhusspørgsmålet. Her oplever man pludselig, at folk, der i tillid til de gældende regler vil bygge et parcelhus, oven på den usikkerhed, de har i forvejen, får lagt usikkerheden eller rettere sagt sikkerheden for at komme til at betale en betydelig højere afgift. Det drejer sig om adskillige tusinde kroner for et parcelhus. Hvordan CD vil se sine vælgere i øjnene oven på den stemmeafgivning, fatter jeg simpelt hen ikke.

Jeg vil i øvrigt om udstykningen sige, at vi agter at støtte det ændringsforslag, der er stillet af VS. Jeg er da helt enig med VS i, at udstykningen af ejerlejligheder nok vil gå i stå, og gør den det ikke, ja, så må den afgift betales. Så bliver pengene taget fra spekulanterne, fra dem, der ejer dem, og det vil være en fordel, at de kommer i statskassen, fremfor at disse mennesker tjener pengene. Jeg skal i øvrigt helt henholde mig til den argumentation, der er fremført fra VS' side.

Angående lovforslaget om afgift af elektricitet må jeg sige, at det er en af de mest bedrøvelige oplevelser, jeg har haft i udvalgsarbejdet, at praktisk taget hele udvalget sidder og er enigt i, at en råenergiavgift med samme provenu ville være en væsentlig fordel. Jeg fatter virkelig ikke, at regeringen ikke kan udvise så megen smidighed, at den er i stand til under udvalgsarbejdet at trække det foreliggende lovforslag tilbage og komme med et forslag om råenergiavgift, når man vitterlig kunne se i udvalget, at der var et meget stort flertal for en råenergiavgift i stedet for.

De enkelte ændringsforslag skal jeg ikke gå for meget ind på, men sige, at vi agter at stemme for det af kommunisterne stillede ændringsforslag om at undtage rumopvarmning. Vi kunne logisk selvfølgelig også have en god del sympati for det af fremskridtspartiet, venstre og konservative stillede ændringsforslag. Det går imidlertid lidt videre, end vi sådan set synes om, så vi vil undlade at stemme for det og stemme for det af kommunisterne stillede ændringsforslag. Det kan da godt være, at det kan komme meget nær ved eller måske endda samle et flertal i folketinget, og det synes jeg nok

ville være en væsentlig forbedring af et meget dårligt lovforslag.

Jeg forstår ikke, hvordan det er gået til, at dette forslag er kommet i stedet for et forslag om råenergiavgift. Jo, jeg forstår det på en måde godt. Det er netop sådan, at det er centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti, der under forhandlingerne med SF, socialdemokratiet og de radikale bed sig fast i, at man ikke ville have råenergiavgiften, og det holder man så med stædighed fast i. Og hvad opnår man så ved det? Ja, kristeligt folkeparti og SF har jo tidligere, da vi snakkede råenergiavgift, fået gennemført, at der blev taget hensyn til mindre erhvervsdrivende. Dette hensyn falder ganske væk her. Til begge de to partier kan jeg sige, at det bliver en dyrere spøg for erhvervslivet, det bliver 25-30 mill. kr. dyrere. Man bider sig så stædigt fast i en idé om, at man ikke vil have en råenergiavgift bare med samme provenu, at man her skaffer landet en vitterlig dårlig lovgivning på halsen.

Jeg skal én gang til, som jeg har gjort det under udvalgsarbejdet, opfordre regeringen til at holde op med at være stædig og gå til forligspartierne igen og forsøge at få gennemført et forslag om en råenergiavgift. Jeg vil derfor fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet folketinget opfordrer regeringen til at trække forslaget om elafgift tilbage og i stedet fremlægge forslag om en råenergiavgift, går tinget over til næste sag på dagsordenen.«

Jeg skal tilføje et par detaljer om et par andre ændringsforslag. Det ene er det af hr. Kofoed stillede om fritagelse for Bornholm. Dertil vil jeg sige, at vi har fuld forståelse for de egnsudviklingsproblemer, de har på Bornholm, og finder, at det er urimeligt, at bornholmerne også i en lang overgangsperiode nu skal betale væsentligt mere for deres elforbrug, end man gør i resten af landet. Det er til skade for bornholmsk erhvervsliv og er med til at holde beskæftigelsen på et lavt niveau på Bornholm. Det agter vi altså at stemme for.

Det af retsforbundet stillede ændringsforslag om elektricitet agter vi ikke at stemme til. Vi finder nok, at det på en måde er noget pjat, det vil nok skabe vanskeligheder. På den anden side vil vi undlade at stemme af bare venlighed over for retsforbundet.

Jeg skal til sidst opfordre folketinget til at vedtage den af SF foreslåede dagsorden.

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se foran). Dette forslag indgår nu i forhandlingene.

Kaj Hansen (DKP):

Kommunisterne har i almindelighed ingen tiltro til afgiftslove af den karakter, som vi ser her, og som jo bare er en form for indirekte beskatning. Der kan selvfølgelig være tilfælde, hvor man kan overveje, om en sådan lovgivning vil være hensigtsmæssig, men når disse tre forslag til afgiftslove, som her er til behandling, angiveligt skulle have til formål at skaffe penge til at sætte gang i beskæftigelsesarbejder, så må det siges at være særdeles uheldigt, at netop disse lovforslags negative virkninger på forskellige områder forøger den store arbejdsløshed, som vi i forvejen har. Det skal jeg komme nærmere ind på.

Jeg skal først sige, hvordan vores stilling er til de stillede ændringsforslag. Vi vil anbefale at stemme for det af kommunisterne stillede ændringsforslag, der fritager elboligopvarmning for afgiften. I konsekvens heraf vil vi stemme for ændringsforslag nr. 3, der både vedrører vort eget forslag og lignende forslag. Vi vil endvidere være positivt indstillet over for ændringsforslag nr. 2, hvad angår stempelafgiften, idet der her er tale om dobbeltkonfekt.

Om de øvrige ændringsforslag i betænkningen kan jeg sige, at vi i det store og hele vil undlade at stemme.

Vedrørende de ændringsforslag, der er stillet uden for betænkningen, vil vi stemme for det af hr. Kofoed stillede, fordi vi gerne vil være med til at sikre, at der også på dette område bliver en ligestilling mellem Bornholm og øvrige landsdele. Endelig vil vi også stemme for det af VS stillede ændringsforslag om at sætte afgiften for udstykning af ejerlejligheder op fra 1.500 kr. til 100.000 kr. Kommunisterne ønsker et forbud mod ejerlejligheder, og et sådant forbud kan selvfølgelig gennemføres på forskellig måde; derfor vil vi da også støtte dette ændringsforslag.

Så skal jeg i øvrigt om elafgiften sige, at uanset om man er tilhænger eller modstander af en sådan elafgift, må regering og folketing i hvert fald bestræbe sig på at ligestille dette lands borgere, hvad enten de har kakkelovn, oliefy, fjernvarme eller elvarme, og derfor er det ganske horribelt i virkeligheden, at man

gennem en sådan elafgift, som vi i øvrigt er modstandere af, siger, at de, som nu bor i en lejlighed, som har elvarme – og det er der jo mange der gør – eller i parcelhus, skal have en ekstra varmeudgift, som andre ikke skal have.

Jeg må sige, at hvad angår de ændringsforslag, der er stillet om at fritage elopvarmning af bolig for afgift, har vi stillet ét, der går ud på, at man fritager et forbrug på 16.000 kWh, og det hænger sammen med, at det er meddelt af elværksforeningen, at det er gennemsnitlige forbrug for et almindeligt parcelhus. Der er stillet andre forslag om 18.000 kWh og 20.000 kWh, dem vil vi undlade at stemme om, fordi vi næsten kan se, at der må kunne samles et flertal i dette folketing om det ændringsforslag, som vi har stillet om de 16.000 kWh. Jeg må sige til forligspartierne, at det kan kun være stupiditet, hvis man ikke vil gå ind på et sådant forslag. Her kan man ikke heller komme med betragtninger om et stort provenutab. Det drejer sig, efter hvad vi har fået oplyst, om 55.000 boliger, og det provenutab, der ville opstå ved at fritage elopvarmning for disse boliger, ville blive på 13, tretten, mill. kr. Altså for 13 mill. kr. kunne man fjerne en sådan uretfærdighed, og hvis man alligevel ikke vil det, viser det jo, hvor farligt det er, når forligspartierne låser sig fuldstændig hamrende fast og ikke engang er i stand til at modtage fornuft.

Med hensyn til lov om udstykningsafgift har vi ingen sympati for, at man sætter afgiften op fra de 300 kr. til de 1.500 kr., for uanset hvad man mener om forslaget, kan det kun være en fordyrelse af byggeriet og ikke andet, og det er i virkeligheden at sætte ind i den forkerte ende. Hvis man endelig ville foretage sig noget, skulle man sætte ind imod den fortjeneste, der er på forskellige områder inden for hele byggesektoren, men her holder man altid fingrene væk, og så finder man på en sådan afgift, som er omkostningsfordyrende for byggeriet og derfor også smitter af på beskæftigelsen i boligbyggeriet.

Så kommer jeg til lovforslaget om stempelafgift. Vi synes for det første, at afgiften på 1.500 kr. for udstykning af en ejerlejlighed faktisk er latterlig. Når man ved, at fortjenesten i dag ved at sælge en ejerlejlighed er 120.000–125.000 kr. i gennemsnit for hver solgt ejerlejlighed, hvad er det så, man gør med en afgift på 1.500 kr.? Det er sådan en eller anden symbolsk gestus, fordi man over

[Kaj Hansen.]

for befolkningen gerne vil pege på, at nu har man skam gjort noget ved de store fortjenester på ejerlejligheder, men det har man jo i virkeligheden ikke, man har ikke gjort et hak, for de 1.500 kr. spiller jo ingen rolle over for den kæmpefortjeneste, der her er tale om.

Endnu værre ved dette lovforslag om stempelafgift er vel nok de konsekvenser, det får for prisstigninger i boligbyggeriet, og de beskæftigelsesmæssige konsekvenser. Vi har jo igennem bilag i udvalget fået oplyst, at f. eks. for en typisk lejlighed i et almennyttigt boligselskab til en anskaffelsessum af 275.000 kr. bliver der nu en stigning i stempelafgifterne på 3.881 kr. Kigger vi videre på det, kan vi se, at disse stempelafgifter, endda ikke for 8.000 lejligheder, nej, men for de 7.000 lejligheder, man nu vil sætte det ned til efter det lovforslag, som senere på ugen kommer til behandling her i folketinget, medfører, at det almennyttige boligbyggeri pålægges en ny udgift på 27 mill. kr. Jeg har forgæves i udvalget søgt at få opklaret, hvem der skal betale disse 27 mill. kr., for det synes jeg er en ganske alvorlig sag. Vi kender jo udmærket de store vanskeligheder, det almennyttige boligbyggeri står over for. Vi ved også, at selv for at få bygget de 7.000 om året, da skal man nu ud med en ekstra afgift på det ældre almennyttige boligbyggeri. Er det nu meningen, at disse 27 mill. kr., der er tale om her i stempelafgifter oven på alt det andet, også er noget, man skal ud at kræve op i det ældre almennyttige boligbyggeri, eller hvor skal pengene tages fra?

Derfor vil jeg gerne på dette tidspunkt sige, at jeg ønsker, at dette lovforslag kommer til behandling i udvalget her mellem anden og tredje behandling, for jeg vil have helt og aldeles opklaret, hvorledes de penge skal skaffes, der her lægges oven i det almennyttige boligbyggeris i forvejen meget vanskelige økonomiske stilling.

Men hertil kommer, at denne stempelafgift lægges på alt byggeri, og det betyder efter de oplysninger, som man har fået igennem udvalget, at når man regner med et provenu på 250 mill. kr., så vil det medføre, at beskæftigelsen i byggefagene vil blive nedsat med op imod 2.000 helårsbeskæftigede arbejdere, og så er det, man begynder at tage sig til hovedet og siger: her vil man med en afgift skaffe nogle penge til at sætte beskæftigelse i gang, men den måde, man vil skaffe de penge på, medfører, at

vi får 2.000 flere arbejdsløse. Hvis nogen kan se fornuften eller det forstandige i det, tror jeg faktisk ikke, de skulle have været medlemmer af dette folketing, for så var de sådan nogle genier, som der kun findes nogle få stykker af her på jorden, og så mange genier har aldrig siddet i dette folketing.

Det, der i virkeligheden er tale om her, er, at man tager med den ene hånd og giver med den anden, og jeg kan forstå, at i de natlige forligsforhandlinger er man i første omgang blevet enige om, at vi skal have nogle penge til beskæftigelsen osv., men man har overhovedet ikke foretaget de nødvendige konsekvensberegninger af, hvad det vil medføre at gennemføre disse forslag, for ellers kan jeg da ikke forestille mig andet, end at man havde trukket et sådant forslag tilbage, der har en negativ virkning på den måde, at det sender yderligere 2.000 bygningsarbejdere ud i arbejdsløshed. På den baggrund forstår man jo nok, at det kommunistiske parti ikke kan medvirke til gennemførelse af disse lovforslag.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Der er stillet et dagsordensforslag under forhandlingerne, et dagsordensforslag, som jeg synes lyder meget sympatisk. Jeg skal meddele, at vi af hensyn til forliget trods det gode indhold ikke agter at stemme for det, men det er kun af hensyn til forliget.

Så har jeg et par enkelte bemærkninger til de ordførere, der tidligere har været heroppe. Hr. Bollmann fra centrum-demokraterne sagde, at det ville have været en virkelig rimelig fordeling af afgiftsbyrden, hvis vi havde gennemført moms. Nu skal jeg naturligvis slet ikke bede hr. Bollmann forklare, hvordan han tror en forhøjelse af momsen ville virke på overenskomstforhandlingerne, det skal jeg slet ikke bede ham om, men det kunne jo være, han kunne få det at vide hos kyndige folk. Jeg vil dog stærkt advare imod at tro, at det er en rimelig fordeling, vi opnår af en afgiftsbyrde ved at gennemføre en momsforhøjelse. Den har som bekendt nogle højst kedelige virkninger rent socialt, som vi kun delvis kan afbøde ved at give sociale tilskud.

I anledning af de bemærkninger, som hr. Anders Andersen kom med for et øjeblik siden, kan jeg sige, at jeg ville ønske, at alle forligspartier havde været i stand til at optage de forhandlinger, som venstre indbød til. Jeg nærer dette ønske ikke mindst af hensyn til det

[Bernhard Baunsgaard.]

fremtidige arbejde der i tinget. Jeg havde meget gerne set, at der blev lagt en god grund for det her og nu.

Med hensyn til selve de afgiftsforslag, som vi behandler her i dag, har jeg ét hovedspørgsmål, som må kunne besvares ganske klart. Anser regeringen augustforligets afsnit V om afgifter for opfyldt med gennemførelsen af disse afgifter? Min gruppe lægger ganske overordentlig megen vægt på enten her eller i et samråd at få regeringens stillingtagen til dette spørgsmål gjort klar. Vi vil vide, om vi risikerer én gang til i henhold til augustforliget at skulle ud i forhandlinger om afgifter, hvor vi starter ét sted og ikke aner, hvor vi ender, på grund af andre forligspartneres mærkelige optræden.

Når jeg og min gruppe mener, at det er så væsentligt at få dette spørgsmål klart og bekræftende besvaret fra regeringens side, skyldes det flere ting. For det første siges der i afsnittet om afgifter, at vi i alt skulle gennemføre for 5 mia kr., og vi havde regnet med gennem en råenergiafgift at skulle have et provenu på mellem 1 og 1,2 mia kr. Som bekendt indbringer de afgifter, som vi taler om her, et provenu på et eller andet beløb formentlig over de 900 mill. kr. Det er godt 100-225 mill. kr. mindre, end der var forudset.

Dernæst finder jeg det nødvendigt at få afklaringen nu i anledning af de bemærkninger, nationalbankchefen er kommet med til Børsen for mandag den 7. marts, og jeg vil gerne have lov at citere ganske kort fra den:

»I denne forbindelse«, siger Erik Hoffmeyer, »tror jeg ikke på, at en ny afgiftspakke på 900 mill. kr. vil være tilstrækkelig. . . Vi er nødt til«, fortsætter han, »at have en finanspolitisk stramning så hurtigt som muligt. Det er farligt at køre videre med et så skyhøjt renteniveau, som vi har for øjeblikket.«

Dette er sagt efter diskontonedsættelsen, og jeg føler, at det er nødvendigt, at vi får afklaret dette spørgsmål, som jeg har stillet, om vi er ude af augustforligets afgifter med dette, så vi ikke risikerer, at vi i henhold til augustforliget om nogle uger igen stilles over for krav om nye afgifter, og at der henvises til augustforliget.

Derefter vil jeg gerne komme med nogle bemærkninger om de enkelte lovforslag.

Når tinget i dag står i den situation, at vi overhovedet drøfter en elafgift, skyldes det

centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti. De to partier har efter valget meddelt os andre, at de opsiges aftalen om råenergiafgiften til trods for, at alle betingelser, som var aftalt i augustforliget, var gennemført med valget. Ved valget skete der jo dette, at augustforligets 4 partier tilsammen havde flertal, og det var en af de betingelser, der var nødvendige for at gennemføre råenergiafgiften. Jeg føler, det er nødvendigt at få placeret ansvaret for, at vi i dag står med 3 sæt afgifter, som jeg ikke under andre omstændigheder end hensynet til at overholde et augustforlig for at undgå kaos på arbejdsmarkedet ville have anbefalet den radikale gruppe at stemme for.

Der er nævnt eksempler på virkningen af elafgiften. Jeg kan sige, at jeg synes, de eksempler, der er fremdraget herfra, på ingen måde har været overdrevet. Jeg skal ikke gå ind i konkurrencen om at finde groteske eksempler, det overlader jeg til andre, men jeg må nok sige, at man behøver ikke at være meget fantasifuld for at finde nogle, der er værre end dem, der er nævnt.

Må jeg med hensyn til lovforslaget om stempelafgift blot sige dette, at jeg vil takke ministeren for, at han stillede sig imødekommende med hensyn til den lempelse, jeg bad om ved første behandling, sådan at de aftaler, der var truffet før 2. marts angående huskøb, bliver fritaget for den nye, tyngende afgift. Der er, da vi alligevel skal have udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling af dette lovforslag, et enkelt problem, som jeg gerne vil have lov til at forelægge ministeren, så vi lige kan drøfte det igennem i udvalget.

Må jeg også med hensyn til lovforslaget om udstykning sige, at jeg også her er i den situation, at jeg kan takke landbrugsministeren for den imødekommende, han viste ved at undtage samtlige jordfordelingsager fra den nye, forhøjede afgift. Det finder jeg også væsentligt.

Med disse bemærkninger skal jeg meddele, at den radikale gruppe føler sig bundet af forliget og derfor agter at stemme for disse afgifter til trods for alle de indvendinger, som kan rejses imod dem.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg skal ikke gøre meget ud af disse forslag, idet jeg selvfølgelig først noterer, at vel er de alvorlige nok, men det, jeg i øvrigt kunne sige, ville bare blive gentagelser fra tidligere ordfø-

[Arne Bjerregaard.]

rere. I erkendelse af, at afgifter jo ikke er populære, og disse er i sandhed ikke de vises sten, skal jeg da gerne give de forskellige ret, som modsætter sig disse forslag.

Men jeg må da gøre opmærksom på bl. a., som også tidligere sagt, nationalbankdirektørens erkendelse af, at vi nødvendigvis må gennemføre forbrugsbegrænsende foranstaltninger, og at de, som vi gennemfører nu, ikke engang er tilstrækkelige. Det kan jo nu engang ikke nytte, at vi bevæger os ud på argumentationens overdrev. Det kan jo ikke hjælpe, at vi prøver at bilde forbrugerne ind, at de ikke skal bære, jeg havde nær sagt landets byrder, for det er netop dem, det vil sige os alle, som nødvendigvis må indskrænke, for at vi kan komme ud af det økonomiske dilemma, som vi står i i øjeblikket, og som vi vil stå i i mange år frem i tiden.

Det er nu engang nødvendigt i et privatkapitalistisk samfund, som de fleste jo stadig væk ønsker, at staten griber ind som en korrigerende faktor i det samlede forbrug, således at staten, hvis borgerne bruger for meget, må indskrænke dette forbrug, og hvis borgerne bruger for lidt, må den stimulere forbruget. Anderledes kan det nu engang ikke være, og det er bl. a. det, vi er i færd med her. Vi må altså gennem lovgivningen søge at bremse det forbrug, som er for stort i det danske samfund.

At hr. Bernhard Baunsgaard ønskede venstre med, kan jeg kun notere som nye veje for det radikale venstre. Jeg skal da også kun kvittere over for venstre, som ønskede at være med til at tage et medansvar, med, at vi har da ikke spor imod, at man vil være med til at tage et medansvar også for de upopulære love i dette ting.

Hr. Bernhard Baunsgaard harcelerer fortsat over centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti. Det ønsker jeg ikke at kommentere særlig meget, jeg skal kun til hr. Bernhard Baunsgaard sige, at jeg så i går i forårsvejret, at sjippetovene var kommet frem hos børnene, og det er, som jeg sagde, indledning til foråret. Jeg kunne ønske, at dette forår også ville forplante sig til hr. Bernhard Baunsgaard selv, således at ikke mørket skulle sænke sig, havde jeg nær sagt, over andre partier på grund af den svøbe, som hr. Bernhard Baunsgaard, på grund af at han ikke har noteret sig foråret, stadig væk ønsker at svinge over dem, som ganske uretfær-

digt kommer til at stå som offeret for denne svøbe. Lad mig så håbe da, at hr. Bernhard Baunsgaard dermed kommer ud af den ensidige opfattelse af forliget, som jeg tidligere har udtalt mig om.

SF snakkede om, at vi havde nået positive indrømmelser over for de mindre erhvervsdrivende i vores behandling af råenergiavgiften, og jeg skal da kun give SF ret i, at vi nåede visse indrømmelser, men ikke tilstrækkelige efter vores synspunkter. Jeg skal da gerne indrømme, at de mindre erhvervsdrivende ikke har fået særlig mange indrømmelser i elafgiften her, det kan jeg lige så godt indrømme, men det har nu været de muligheder, der var i de forlig, som vi er kommet til her, simpelt hen fordi vi måtte skaffe disse penge. Det vil selvfølgelig være klart, at ethvert forligsparti, hvad enten det er lille eller stort, kunne ønske sig forliget anderledes, end det blev, ellers var det sådan set ikke et forlig, men et diktat fra et enkelt parti.

Med hensyn til det af SF fremsatte dagsordensforslag skal jeg sige, at det skal jeg tage stilling til senere på dagen.

Lad mig til slut sige, at kristeligt folkeparti selvfølgelig vil stemme for de af ministeren og af os tiltrådte ændringsforslag, og bliver disse vedtaget, stemmer vi selvfølgelig for lovforslagene ved tredje behandling.

Hjørtlund Christensen (DR):

Vedrørende lovforslagene om elafgift, stempelafgift og udstykningsafgift og mine udtalelser ved første behandling af disse lovforslag skal jeg gentage, at retsforbundet ikke kan medvirke.

For elafgiftens vedkommende er det den konkurrenceforvriddning over for erhvervene og urimelighederne, der opstår ved de elopvarmede boliger, vi må modsætte os. De to andre afgiftsforslag kan kun fordyre parcelhusene med 10.000–15.000 kr., og det er ikke retsforbundets hensigt at fordyre disse ting i en tid, hvor vi netop har behov for det modsatte. Den helt store konsekvens af disse lovforslag er, at alle Danmarks nuværende boliger vil stige med et tilsvarende beløb, som dermed øger inflationen, og rentebyrderne højnes dermed.

Skulle vort ændringsforslag blive forkastet, vil vi dog stemme for de andre ændringsforslag, der er stillet.

Jeg skal ikke gøre meget ud af disse æn-

[Hjortlund Christensen.]

dringsforslag, blot meddele tinget, hvad vi agter at stemme for, og hvad vi agter at stemme imod.

For udstykningsgavernes vedkommende vil vi stemme for ændringsforslag nr. 1 og 2 til § 1, hvorimod vi ikke kan tiltræde ændringsforslag nr. 3 vedrørende § 2.

Med hensyn til elektricitetsafgiften vil vi stemme imod ændringsforslag nr. 1 om en ny paragraf og ændringsforslag nr. 2 til § 8. For så vidt angår ændringsforslag nr. 3 til § 9 vil vi stemme imod, hvis ikke vort ændringsforslag vedtages.

Med hensyn til mindretalsforslagene nr. 4-7 vil vi stemme for, hvorimod vi ikke kan tiltræde ændringsforslag nr. 10.

Med hensyn til lovforslaget om stempelafgift kan jeg meddele, at vi agter at stemme for ændringsforslag nr. 1 og 2 til § 1, hvorimod vi vil stemme imod ændringsforslag nr. 3 vedrørende § 2. Vi kan stemme for ændringsforslag nr. 4 af ministeren for skatter og afgifter, tiltrådt af et flertal, og ligeledes for ændringsforslag nr. 5 af et mindretal.

Jeg vil dog anbefale, at man stemmer for retsforbundets ændringsforslag vedrørende el, som kun tilsigter en formindskelse af omkostningerne ved denne urimelige lovgivning, som aldrig kan retfærdiggøres.

Waldorff (VS):

Jeg skal kommentere to ud af de tre lovforslag, der er til behandling, så vil hr. Wilhjelms kommentere det sidste.

Først omkring afgifterne på ekspeditionen af udstykningsgaver. Hvis målet med denne afgift var at inddrage en del af de kapitalgevinster, som hentes hjem også på udstykning af jord, kunne man se en idé med dette forslag, men det ligger naturligvis ikke i forslaget, den slags ting ligger i det hele taget regeringen og højrefløjen fjernet.

Afgiften på 1.500 kr., som ikke udgør nogen væsentlig del af de fortjenester, der faktisk er på den slags udstykninger, vil sandsynligvis blive væltet over på køberne og på den måde virke som en ren forbrugsafgift på boligen.

VS har gang på gang påvist, at i forholdet imellem ejere og lejere er det lejerne, der bliver sorteper, men det misforhold mener vi ikke skal rettes ved, at man øger byrderne på parcelhusejerne. En udstykningsafgift som den, der her er foreslået, vil jo falde på nybyggeriet,

som i forvejen er det, som er dyrest at sidde i, og det vil i det hele taget gøre det sværere for en familie at skaffe udgifterne til eget hus. Derfor afviser VS selvfølgelig dette forslag.

Med hensyn til de stillede ændringsforslag vil vi helt undlade at forholde os til flertallets bekymring for landbruget i forbindelse med et forslag, som vi i øvrigt går imod. Ligeledes vil vi holde os uden for fremskridtpartiets diskussion om ikrafttrædelsestidspunktet.

Med hensyn til forslaget om en afgift på elektricitet tror jeg nok, det ved første behandling lykkedes os at gøre klart, hvad vi mener om den afgift. Den er vi naturligvis imod. Det eneste væsentlige, der siden første behandling er kommet frem, er så spørgsmålet om en kompensation til de elopvarmede boliger. Det er naturligvis klart urimeligt, at man oven i alle de andre urimeligheder, som man har pålagt folk, udvælger sig en lille gruppe, som man så pålægger en særskat, fordi de oven i købet har gjort noget, som man selv har opfordret dem til. I den forbindelse vil vi støtte DKPs ændringsforslag til forslaget om elafgiften, som altså bevirker en kompensation for de elopvarmede boliger.

Med hensyn til ændringsforslaget fra fremskridtpartiet, venstre og det konservative folkeparti, som fritager virksomhederne for elafgiften, understreger det forslag jo i det hele taget, hvor absurd denne elafgift er, og vi går naturligvis også imod, at specielt virksomhederne skal fritages for denne afgift.

De øvrige ændringer påkalder sig ikke den helt store interesse. Der er lige en enkelt ting, nemlig ændringsforslag nr. 7 fra fremskridtpartiet, som vi agter at stemme for, på trods af at det er et fupforslag. Forslaget muliggør, at man ved at installere 2 elradiatorer i sit parcelhus i princippet kan få betalt hele den afgift, man i øvrigt har på sit elektricitetsforbrug, men forslaget åbner samtidig for, at man kan indføre alternative opvarmningsmetoder i byggeriet, og det vil vi godt være med til at støtte.

Det sidste, jeg skal kommentere, er SFs forslag til motiveret dagsorden, og herom skal jeg sige, at VS går imod det forslag. Vi mener, at socialistisk folkeparti er blevet offer for sine egne hede ønsker om et samarbejde med socialdemokratiet, og derved er de kommet til at understøtte et forslag, som er vendt imod den brede befolkning.

Råenergiavgiften er en simpel forbrugsbegrænsende afgift, og det energipolitiske sigte er

[Waldorff.]

minimalt, hvis det overhovedet er til stede i råenergiavgiften. SF er bl. a. faldet for den sammenhæng, der hedder at bruge midlerne fra råenergiavgiften til at fremme beskæftigelsen, og det skal man lige holde sammen med, at de beskæftigelsesforslag, som bliver lagt frem, faktisk postuleres i det store og hele at være selvfinansierende. VS er ikke principielt imod en omlægning af afgifterne, som kunne bevirke en rigtig udvikling i energipolitikken, men råenergiavgiften er bestemt ikke en sådan afgift, og vi vil ikke være med til at opfordre til, at den nogen sinde kommer på bordet igen. Det skal man så holde sammen med, at vi agter at stemme imod elafgiften også.

Wilhelm (VS):

Forslaget om stempelafgift, som jo i hvert fald i den økonomiske tyngde ligger på pantebrevene, er VS imod. Vi mener ikke, at det er et sted, hvor man rammer de spekulationsgevinster, der er på jord og fast ejendom. Man lægger det snarere som en forbrugsafgift end som, hvad man kunne kalde en kapitalvindingsafgift. Når dertil kommer de virkninger, vi har set oplyst gennem udvalgsarbejdet, virkningerne for det almennyttige boligbyggeri, virkningerne for beskæftigelsen med 1.000–2.000 flere arbejdsløse, virkningerne generelt for købekraften ved denne ekstra halve milliards opsugning, kan vi slet ikke gå ind for noget i den retning og vil direkte stemme imod det.

Jeg vil også godt tilføje, at den argumentation, der har været om, at man med disse afgiftsforslag, hvad man så end kalder dem, skulle være med til at finansiere beskæftigelsesforslag, simpelt hen er falsk, idet de beskæftigelsesforslag, som hidtil er lagt på bordet både i den mere konkrete 800 mill. kr.s plan og i den ganske ukonkrete 4 års plan, efter forslagsstillernes eget udsagn er mere end selvfinansierende i forvejen. I denne situation med en helt klar tendens til nedgang i reallønnen, dermed nedgang i købekraften og dermed yderligere arbejdsløshed kan vi ikke være med til, uanset indholdet i øvrigt, at opsuge 1/2 mia kr. yderligere i afgifter, og når indholdet så oven i købet er af en sådan art som disse stempelafgiftsforslag med de virkninger som sagt på det almennyttige byggeri og på beskæftigelseseffekten i byggefagene direkte, så må vi gå imod lovforslaget om ændring af lov om stempelafgift.

I konsekvens af denne holdning vil vi stemme for et af ændringsforslagene, nemlig nr. 2, som dog lempet afgiften med det beløb, der i forvejen er betalt som stempelafgift på ejer-pantebrevene under byggeriet.

Den anden del af lovforslaget, som har med ejerlejlighederne at gøre, karakteriserede vi ved første behandling. Vi opfatter det som en slags forsøg på aflad efter de ulykker, man har nedkaldt over folk med dette ejerlejlighedsforlig fra sidste år i februar. Men der er ikke noget forhold i ulykkernes størrelse og så denne afgift på de 1.500 kr. pr. lejlighed. Det er helt til grin i forhold til de gevinster, som vi i dag ved, dokumenteret med boligministeriets tal, hentes på udstykning af ejerlejligheder, i gennemsnit på 125.000 kr. pr. lejlighed, selv om det er nogle temmelig gamle og temmelig små lejligheder, det drejer sig om; gennemsnitsstørrelsen er som bekendt 67 m².

Et sådant forsøg på at få aflad for de helt anderledes katastrofale virkninger af minibilforliget vil vi ikke deltage i. Vi har i konsekvens heraf stillet vores eget ændringsforslag, som jeg skal anbefale, og som effektivt vil standse udstykningen af ejerlejligheder, og det er det, vi mener der er brug for i denne sammenhæng.

Glensgård (FP):

Som yderligere argumentation for de ændringsforslag, der er stillet af fremskridtspartiet, vil jeg gerne fremsætte et par bemærkninger.

Jeg vil tage mit udgangspunkt i hr. Bollmanns tale her, hvor han sagde: »Vi havde gerne set lempelser for erhvervslivet.« Og hr. Bollmann sagde: »Vi er glade for, at råenergiavgiften er blevet afløst af en elafgift.« Dertil må vi sige: ja men det er da selvfølgelig et standpunkt, som man må have lov til at have.

Vi hørte også under første behandling, at kristeligt folkeparti og centrum-demokraterne sagde, at de var godt tilfredse med, at råenergiavgiften var taget af bordet. Derfor synes jeg, at vi ligesom skal slå fast, at ministeren i et svar til skatte- og afgiftsudvalget har skrevet – jeg citerer:

»Det må skønnes, at afgiftsbelastningen for erhvervslivet bliver ca. 25 mill. kr. større ved en elafgift. Det er imidlertid ikke udelukket, at elafgiften alligevel er mindre byrdefuld for den del af erhvervslivet, der konkurrerer med ud-

[Glensgård.]

landet, dvs. varefremstillende virksomheder, fordi elkvotaen kan være forskellig.«

Dertil spurgte vi ministeren: ja men kan det modsatte ikke være tilfældet? Og orakelsvaret kom: jo!

Det er altså helt klart, at denne elafgift er en yderligere belastning for dansk erhvervsliv, og det må vi sige til centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti. Det er beklageligt, at man altså ønsker, at dansk erhvervsliv yderligere skal belastes.

Vi har set i udvalget, hvordan det går for forskellige virksomheder. Vi har haft en deputation fra en virksomhed, som producerede sådan nogle små tingester. En lille enhed, som havde en udsalgspris på 10 kr. 40 øre, fik en stigning på 16 øre. Den pågældende enhed skulle sælges i tusindvis, bl. a. til en anden stor dansk industri, Danfoss på Als, og Danfoss har også skrevet, at man ikke længere vil kunne benytte sig af disse tilbud. Man er altså udsat for en urimelig konkurrence fra udlandet, fordi man har fået denne afgift på denne enkelte komponent, som er en motorstartkondensator.

Det koster kun 35 arbejdspladser. Ja, bevarer, siger ministeren, vi vil jo gerne sætte 20.000 i arbejde, så om der ryger 35 her og 2.000 i byggesektoren, det betyder måske ikke så meget.

Så kan vi prøve at tage en anden virksomhed, som jo også gerne skulle friholdes af de ændringsforslag, som nogle partier har stillet, en virksomhed, som hedder Dandy, og som ligger nede i Vejle. Den pågældende virksomhed har et årligt kWh-forbrug på 4,8 mill., og det svarer til en afgift på 96.000 kr. Denne virksomhed eksporterer 86 pct. af sin produktion. Man har altså direkte lagt en afgift på eksport af størrelsesordenen 85.000 kr. på denne virksomhed. Nu vel, har vi fået at vide i udvalget, så må virksomheden jo bare tage den af virksomhedens overskud. Men der er intet overskud. Det er således, at regeringen igennem sin afgiftspolitik, gennem sit overforbrug i den offentlige sektor har fjernet ethvert overskud fra disse virksomheder.

Sådan kunne vi nævne mange eksempler på, at de enkelte virksomheder bliver hårdt belastet, og alligevel har man set, at regeringen og disse forligsmagere har afvist ethvert muligt ændringsforslag, som ville fritage disse virksomheder. Den gamle venstre-regering havde

dog en idé om, at dér, hvor el indgik ved en forholdsvis stor del af produktionen, skulle man give mulighed for fritagelse. Men ak nej, disse forligspartier var låst fast, og der var ingen mulighed for under et sagligt udvalgsarbejde at gå ind og se på de enkelte problemer.

Vi har også spurgt, om det var rimeligt, at virksomheder, som producerede opvarmingsenheder til alternativ energi, nu skulle bremses, for ministeren har jo skrevet, at det er et forslag, der har energipolitisk sigte. Vi har så i et ændringsforslag sagt, om ikke det er rimeligt at fritage de mennesker, som har alternativ energiopvarmning i deres parcelhus eller deres bolig, for afgiften. Men nej, siger man, det har man ikke lyst til, og man løber nu egentlig under udvalgsarbejdet fra, at der skulle være noget som helst energipolitisk i denne lovgivning.

Vi har spurgt, hvor mange mennesker der bliver arbejdsløse ved loven. Ministeren kan ikke give noget tal, men det, der ligger til grund, er i hvert tilfælde, at ministeren siger, at vi prøver at skaffe disse mennesker ind et andet sted. Påklædningsduken, som jeg omtalte ved første behandling, er altså ikke helt forkert.

Man rammer også den modernisering hårdt, der skal ske af boligsektoren. Man har givet os nogle tal, som siger, at formentlig ca. 12.000 - 13.000 boliger i den gamle boligmasse i København bliver ramt af denne elafgift. Det er jo nok typisk dér, de ældre pensionister bor, og de skal altså nu rammes af en sådan elafgift. Vi har så spurgt, hvor meget det betyder på socialministerens konto, men det tal har man ikke.

Det er klart, at når man står med en sådan lovgivning, som vi gør her i dag, er det ulykkeligt, at der sidder nogle forligspartier med folk, der måske oven i købet ikke har indsigt i, hvad det egentlig er, de teknisk sidder og laver. Disse mennesker indgår et politisk forlig, som skal indbringe så og så mange hundrede mill. kr., uden at være klar over, om det er teknisk muligt. Og uden at røbe noget fra udvalgsarbejdet, man kan bare læse i de danske dagblade, viser det sig, at samtlige fire forligspartier inderst inde godt er klar over, at det er noget makværk. Jeg skal ikke røbe, at det sagde man også under udvalgsarbejdet.

Til sidst vil jeg gerne sige, at det mest ulykkelige er, at når vi så spørger ministeren, hvor

[Glensgård.]

mange penge dette forlig indbringer, så får vi et eller andet tilfældigt tal slynget ud. Men når vi spørger ministeren: hvor mange penge indbringer dette forlig netto? – vi skal jo tage hensyn til, at Dandy ikke skal betale skat af sit overskud, de 96.000 kr., som jeg nævnte før at de nu skal betale i elafgift, og der er en lang række andre følgevirkninger – så siger man fra skatte- og afgiftsministeriet: det ved vi ikke. Det ved vi ikke. Og alligevel sidder forligspartierne og siger, at vi skal holde fast på et provenu. Må jeg spørge: på hvad for et provenu? Når ikke engang de teknikere, der sidder i ministeriet og beskæftiger sig med lovgivningen, kan svare på, hvor mange kroner der kommer i kassen, hvordan kan forligspartierne så sige, at de vil holde fast på et provenu? Det er måske bare et fiktivt provenu, man vil holde fast på? Det er, som hr. Egon Jensen sagde ved første behandling sidst. . . .

Formanden:

Det må være indenrigsministeren.

Glensgård (FP):

Undskyld, indenrigsministeren sagde under første behandling sidst, da indenrigsministeren var medlem af folketinget, at det er en rigtig dårlig lovgivning. Det bedste råd er: træk den tilbage!

Formanden:

Indenrigsministeren er stadig medlem af folketinget.

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg har ikke noget at tilføje om lovforslagene til den klare redegørelse, som hr. Bollmann gav på centrum-demokraternes vegne. Det blev klart understreget, at vi naturligvis stemmer for disse ting i den ånd, hvori jeg allerede ved første behandling tilkendegav at vi ville stemme for disse ting.

Jeg forudsagde, at al den kritik, der ville komme frem, var berettiget, og det kan jeg her kun fastslå, at den er. Det har vi ikke noget at sige til. Og jeg kan også med endnu større vægt fastslå, at det sker ikke med centrum-demokraternes stemmer én gang til. Dermed nok om det.

Så vil jeg gerne gå ind på nogle af de misbrug af denne lovgivning, der har fundet sted. Jeg synes jo nok, at de, der er så bange for

parlamentslede, skulle være lidt forsigtige med selv at bidrage så kraftigt til den. Jeg vil gerne til nye medlemmer trøstende sige, at de skal ikke blive forskrækkede over, at de nu bliver præsenteret for sådan noget som det her, der kan angribes med så voldsomme argumenter, for det har der i hvert fald været hundrede gange før, lovforslag, der efter visse medlemmers mening var lige så tåbelige og kunne angribes med endnu stærkere argumenter, og det vil der komme ud i al fremtid. Jeg håber, de nye medlemmer må sidde her i mange år, så vil de opdage det. Hver gang der er et forlig, som nogen ikke er med i eller kan køre friløb i, er der ingen grænser for, hvilke tåbeligheder dette forlig indeholder. Omvendt vil man se de samme partier være med i et forlig lige magen til 2 år efter, når de sidder i regering eller sådan noget, og derefter er det ganske glimrende ting. Det skal man altså ikke tage særlig højtideligt. Det gør vælgerne i hvert fald ikke. Det har de vist ved inden for 4 år tre gange at stemme på stort set de samme politikere, som altså har optrådt så tåbeligt i skiftende situationer.

Den politiske hukommelse er vældig, vældig kort. Hvor mange kan nu huske alle de indvendinger, der var imod råenergiavgiften? De er helt bortfaldet nu. Det var nærmest ingenting. Det passer jo ikke. Der ville jo have været en summende og drønende protest, hvis vi faktisk havde indført råenergiavgiften. Deputationernes antal ville have været ti gange så stort, som det er nu. Alt det glemmer man nu, og så hæfter man sig ved en række ting, som jeg ikke betegner som småting, for jeg ved godt, at 300 kr. og 400 kr. kan være mange penge for mennesker, hvis budget er spændt i forvejen, men tror man virkelig, vi var sluppet uden om det på anden måde?

En del deltagere i debatten her, der ville hovere, eller hvad de nu ville, over centrum-demokraterne, kunne have sparet sig deres ord, hvis de blot havde hørt efter, og ikke blot det, men havde forstået, hvad det var, hr. Bollmann sagde. Hr. Bollmann sagde det nemlig ganske klart og tydeligt: vi gør da kun det her for at være med til at gøre noget andet. Og her skal jeg bare lige minde om den, jeg skal ikke kalde det advarsel, men alligevel, det, jeg gjorde opmærksom på ved første behandling, nemlig at der i dette folketing fra nu af er et flertal af partier, der ønsker at sætte ejendomsskatterne og lejeværdien af egen bolig i vejret. Det kan

[Erhard Jakobsen.]

ganske klart gøres op. Det betyder naturligvis, at de partier, der ikke ønsker det, ikke med et flertal kan forhindre det. Vi kan alene ved forhandling bidrage til, at det i hvert fald ikke bliver så slemt, som det ellers ville blive. Det er det, centrum-demokraterne har bestræbt sig på.

Og må jeg så sige – og jeg kan sige det med så meget større ret, som jeg jo også har fået nogle andre henvendelser – at jeg har liggende derhjemme et brev fra en venlig dame, der protesterer vældigt imod, at centrum-demokraterne har svigtet deres valgløfter over for parcelhusejerne. Hendes begrundelse er lige så god som hr. Bernhard Baunsgaards og andres, det er nemlig den, at hun har lige fået sin amtstueblanket fra Københavns amt, og da viser det sig, at hun skal betale mere i amtsskatter. Ja, det har nok også meget med denne sag at gøre! Nogle ting, der er fastlagt, længe før dette forlig overhovedet havde noget med det at gøre, og i en instans, der ikke har spor med dette forlig at gøre! For fremtiden indgår amtstueskatterne naturligvis, og det er vi glade for. Gjorde de ikke det, var det 20 promille i stedet for de 13 promille, som vi senere i dag skal diskutere. Og lejeværdien, ja, hvor den ville ligge, har man svært ved at gøre sig nogen forestilling om med det flertal, der nu findes i dette ting. Derfor må man naturligvis meget nøje, inden man bryder forhandlingsbroer foran sig eller bag ved sig, overveje, hvordan man bedst kommer til at beskytte de folk, man vil beskytte. Jeg har ikke lovet nogen parcelhusejere, at deres udgifter til skorstenfejning ikke ville stige, eller noget i den retning. Hvad centrum-demokraterne har lovet, er, at vi skal benytte enhver lejlighed til at holde ejendomsskatterne lavere, end de ellers ville blive, og vi skal benytte enhver lejlighed til at holde lejeværdien så langt nede, som det overhovedet er muligt. Men vi ønsker jo også lige i al beskedenhed, som vi godt ved at det er mest klædeligt, at gøre opmærksom på, at det var 11 mandater, centrum-demokraterne fik, det var ikke 91, altså et flertal, og det gør en forskel.

Finansministeren (Heinesen):

Jeg skal ved denne lejlighed kun svare på et enkelt spørgsmål, stillet af hr. Bernhard Baunsgaard.

Hr. Bernhard Baunsgaard spurgte, om augustforligets afsnit om afgifter nu var opfyldt,

og det kan jeg svare klart bekræftende på. Regeringen betragter augustforligets afsnit V om afgifter som opfyldt med vedtagelsen af de fremsatte afgiftsforslag.

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Flere ordførere har kommenteret hr. Kofoeds forslag om fritagelse for elafgift for bornholmske forbrugere. Jeg vil gerne sige, at regeringen aktivt vil medvirke til, at elpriserne på Bornholm bliver bragt på niveau med priserne i det øvrige land, men vi er enig med hr. Camre i, at fritagelse for elafgift ikke er et konstruktivt eller egnet middel til at løse denne opgave.

En metode kunne være, at det bornholmske selskab Østkraft indgår i et organisatorisk samarbejde med andre selskaber, og dette kunne muligvis gennemføres i forbindelse med etableringen af en kabelforbindelse via Sverige, som regeringen har medvirket til at få EF-regionalfondens støtte til. Hvis selskabet indgår i et sådant organisatorisk samarbejde, så vil man også kunne sætte elforsyningslovens prisbestemmelser om udjævning af priser i værk. Hvis der ikke indgås et sådant organisatorisk samarbejde, vil regeringen søge at medvirke til at formidle et frivilligt samarbejde mellem elværkerne om en udjævning af priserne.

Ministeren for skatter og afgifter (Kampmann):

Jeg vil gerne først takke skatte- og afgiftsudvalget for det arbejde, som er udført, og som ligger til grund for betænkningen, vel vidende, at det har været udført under ofte vanskelige forhold.

Jeg mener at kunne konstatere, at der i den forløbne debat har været to hovedtemaer, som jeg skal kommentere i det følgende. For det første en diskussion om elloven, hvorvidt det er den rette afgift, eller om man skulle have foretrukket en råenergiavgift, og det er jo møntet ud i en mere konkret form af hr. Ole Olsen fra SF, som har ønsket særskilt at markere sig med et dagsordensforslag. For det andet diskussionen om overgangsbestemmelserne i forbindelse med forhøjelsen af stempelafgiften på pantebreve.

Om det første, vedrørende råenergiavgiften, er der sådan set ikke noget at tilføje ud over det, vores ordfører, hr. Camre, allerede har sagt. Man ved, hvad det var for tanker, der indgik i augustforliget. Man ved, hvad det var,

[Ministeren for skatter og afgifter.]

socialdemokraterne sagde op til valget, og man ved, at der derefter blev indgået et forlig med et andet indhold end den elafgift, som foreligger her. Men ligesom de tre øvrige partier har tilkendegivet det, så vedstår vi naturligvis et forlig herom til hundrede procent, og vi ønsker altså ikke nogen ændring af det grundlag, forliget er indgået på. Det er vistnok også et klart og tydeligt svar på det tilbud, som jeg erkender har været sagligt og seriøst, og som hr. Anders Andersen har fremsat under udvalgsbehandlingen og gentaget nu her ved andenbehandlingen i dag.

Det andet hovedtema var spørgsmålet om overgangsordningerne i forbindelse med forhøjelsen af stempelafgiften på pantebreve. Der vil man erkende, at det ændringsforslag, jeg har stillet, er blidere, mildere, og tager et mere rimeligt hensyn til en række af de mennesker, som rammes af en lovgivning, der fastlægger den 2. marts som kommende som et sværd fra himlen, uden nogen mulighed for at gardere sig mod tanker og lovforslag af denne art. Det har vi erkendt ud fra en afvejning af rimelighedssynspunktet på den ene side og provenusynspunktet på den anden side.

Vi kunne også have ændret overgangsreglerne, således som det er foreslået af en række partier, venstre, fremskridtspartiet og de konservative, eller som foreslået af SF. Men når vi ikke har kunnet gå ind på disse ændringsforslag – og derved foregriber jeg måske en diskussion i udvalget her mellem anden og tredje behandling – så skyldes det to ting. For det første, at alle disse andre ændringsforslag om overgangsregler er mere kostbare end det forslag, vi er fremkommet med. Vi antager, at vores forslag vil koste et provenutab på mellem 30 og 40 mill. kr. Det forslag, der er kommet fra de større borgerlige partier, koster et provenutab på mellem 50 og 60 mill. kr., og det forslag, som hr. Ole Olsen har stillet, topper ranglisten med et provenutab på omkring 100 mill. kr. Dertil kommer for det sidste forslags vedkommende, at det jo er ganske vanskelig kontrollerbart.

Hr. Ole Olsen erindrer ligesom det øvrige folketing vanskelighederne ved at konstatere, hvornår sokler er nystøbt og ikke nystøbt, eftersynsproblemerne osv., og det erindrer han i forbindelse med momsrefusionsdiskussionen i sin tid. Det mener jeg vi alle sammen, herunder hr. Ole Olsen, skulle have lært så meget af,

at nok kan man måske begå en fejl én gang, som giver anledning til visse kontrolproblemer, men det er ikke særlig begavet at gøre det en gang yderligere, når provenutabet er af den størrelsesorden, som er nævnt

Derfor skal jeg sige, at regeringen ikke kan modtage det dagsordensforslag, hr. Ole Olsen har stillet i relation til ellovsforslaget. Vi må stå fast på overgangsbestemmelserne og den mildere udformning, forslaget om stempelafgift har fået, i øvrigt på talrige opfordringer fra udvalget, således som jeg har fremlagt det her.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale forslaget til tingets velvillige videre behandling.

Formanden:

Efter anmodning skal jeg her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 15.30.

Mødet hævet kl. 15.06.

Mødet genoptaget kl. 15.30.

Forhandlingen genoptoges.

Camre (S):

Der er af hr. Ole Olsen fra SF stillet et dagsordensforslag gående ud på, at regeringen skulle trække forslaget om elafgift tilbage og i stedet fremlægge forslag om en råenergiafgift.

Jeg vil gerne sige, at socialdemokratiet agter at stemme imod dette forslag. Det forekommer nok lidt paradoksalt i betragtning af, at råenergiafgiften har været et socialdemokratisk ønske, men det er jo ganske klart, at dette forslag ikke kan gennemføres i folketinget, der er ikke flertal bag det i folketinget. Vi kan ikke arbejde i siksak fra det ene flertal til det andet, det er nødvendigt, at det flertal, der gennemfører hele den politik, der er lagt frem, omfattende såvel beskæftigelsesplanen som denne finanspolitik, er det samme flertal. Jeg tror, at alt andet vil medvirke til en ustabilitet og en usikkerhed, som ikke tjener folkestyret.

Derfor må vi altså afvise hr. Ole Olsens dagsordensforslag og stemme imod det, men det er ikke en stemme imod råenergiafgift som sådan.

Glensgård (FP):

Om det af hr. Ole Olsen stillede dagsordensforslag skal jeg meddele, at fremskridtspartiet agter at stemme imod. Det er, som hr. Camre nævnte, nok ikke så meget en stillingtagen til råenergiavgift kontra elafgift, men mere det, at vi ville føle os måske mere forpligtet til senere at hjælpe regeringen igennem med en råenergiavgift ved vores stemme til et sådant dagsordensforslag.

Vi mener – og det tror jeg vi kan være enige med et flertal i dette folketing om, dér er hr. Camre vist forkert orienteret – at råenergiavgiften ville være en mindre skadelig afgift end elafgiften, men som dagsordensforslaget er udformet af hr. Ole Olsen, vil vi ikke stemme for det.

Anders Andersen (V):

Det af hr. Ole Olsen stillede dagsordensforslag vil venstre stemme imod. Vi ønsker ikke elafgiften i den nuværende form, men vi ønsker heller ingen råenergiavgift, der også rammer erhvervene.

Hagen Hagensen (KF):

Med hele vores stilling til disse sager kan jeg slutte mig ganske til den forrige taler.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg har jo allerede meddelt den radikale gruppes stilling til forslaget: vi synes, det er et fornuftigt forslag, men at vi af hensyn til forliget, som jo ikke kan brydes her midt under overenskomstforhandlingerne, stemmer imod.

Så vil jeg gerne benytte lejligheden, når jeg er heroppe, til at sige tak til regeringen for det klare, utvetydige svar om, at vi nu er færdige med afgifter ifølge afsnit V i augustforligspartiernes aftale.

Bollmann (CD):

Jeg skal blot sige, at det ikke kan forekomme særlig paradoksalt, at centrum-demokraterne selvfølgelig stemmer imod forslaget om motiveret dagsorden.

Kaj Hansen (DKP):

Der er ingen tvivl om, at kommunisterne er imod denne elafgift. Vi ønsker ikke at erstatte en elafgift med en anden uhensigtsmæssig afgift, nemlig en råenergiavgift, så hvis SF og forslagsstilleren, hr. Ole Olsen, ville have os

med på en sådan dagsorden, så skulle han have undladt at sætte den ene afgift i stedet for den anden. Derfor må konsekvensen blive, at vi må undlade at stemme for det af SF stillede dagsordensforslag.

Arne Bjerregaard (KrF):

Dagsordensforslaget er selvfølgelig besnærende lavet af hr. Ole Olsen. Nu kan det jo ikke ramme os så meget, som det vel kan ramme andre, og jeg skal bare her kort meddele, at vi må stemme imod det af hr. Ole Olsen stillede dagsordensforslag.

Alfred Hansen (DR):

Vi har i retsforbundets gruppe ikke fornemelsen af, at det er større afgifter og større skatter, den danske befolkning hungrer efter.

Min partikammerat dernede, hr. Hjortlund Christensen, som er ordfører ved disse afgiftsforslag, har på udmærket vis forklaret retsforbundets stilling til afgiftsforslagene. Hvis dette dagsordensforslag kun havde gået på at opfordre regeringen og folketinget til at tage forslaget om elafgiften tilbage, ville vi med stor fornøjelse have stemt for det, men da det bare skal erstattes af en råenergiavgift, er retsforbundets gruppes stilling den, at vi vil undlade at stemme. Vi ønsker ikke at tage stilling til enten at blive hængt eller blive skudt eller at vælge imellem skidt og kanel.

Ole Olsen (SF):

Jeg kan jo ikke ligefrem takke for den modtagelse, min dagsorden har fået. Det undrer mig måske heller ikke så meget, fordi jeg godt kan forstå, at forligspartierne er bundet. Derimod synes jeg nok, at de bemærkninger, der er faldet, har været ganske interessante hen ad vejen.

Der er et enkelt parti, jeg godt vil sige lidt til heroppefra, og det er VS. Råenergiavgiften vedrører jo bl. a. energipolitik, og jeg har efterhånden fået det indtryk, at VS godt kan lide at komme med sådan en bunke smukke fraser om, at de godt vil lave noget energipolitik, men så snart vi kommer til midlerne, dvs. afgifter og tilskud, så står VS af, og det synes jeg er meget skuffende. Dér har SF da klart været meget nærmere socialdemokratiet og de radikale. Dér har jeg fundet meget mere forståelse for en fornuftig energipolitik, end jeg har fundet hos VS, og det må jeg sige at jeg er dybt skuf-

[Ole Olsen.]

fet over. VS elsker at sige, at de vil føre energipolitik. De har bare ikke rigtig noget at have den i.

Wilhelm (VS):

Jeg tror ikke, at hr. Ole Olsen har hørt rigtig efter den begrundelse, vi gav for ikke at stemme for dagsordensforslaget.

Der er tale om at sætte en råenergiavgift i stedet for. Den er der ingen andre end dem, der har forhandlet om den, der har set. Vi andre har ikke haft lejlighed til at se den. Vi vil ikke stemme ud i den blå luft for et eller andet forslag, som kun korridorforhandlerne kender til.

Vi sagde samtidig, at vi naturligvis ikke principielt var imod at lave en afgiftsoverflytning fra andre ting, hvis man kunne finde en afgiftsform, som havde et energipolitisk sigte. Vi er ikke imod, at man laver en sådan overflytning, men det, man gør her, er at lægge en ekstra afgift på i en situation, hvor købekraften er inde i en nedgang, hvor beskæftigelsen er svækket, og det går vi ikke ind for.

Det passer jo ikke, at der ikke har været hold i, hvad VS har fremsat af energipolitiske forslag. Men vi har adskillige gange set SF og andre stå af, når det kom til midlerne, når det kom til f. eks. at benytte de bemyndigelser, der ligger i elforsyningsloven, når det kom til f. eks. at benytte det, man nødvendigvis må, hvis de energipolitiske foranstaltninger skal have noget Zweck, benytte standarder og normer, som vi i øvrigt med stor glæde har set at man i LO og socialdemokratiets beskæftigelsesplan har taget til sig. Hvis der ellers ligger noget som helst i den, så er der nævnt i denne, at man er nødt til for at få de effekter, man vil have af isoleringsarbejde, at benytte standarder og normer og sætte den slags regler op, som i sin tid blev meget kraftigt kritiseret både fra SFs og fra socialdemokratiets side, da vi foreslog det.

Formanden:

Hr. Ole Olsen har ordet – fortrinsvis om de på dagsordenen opførte sager.

Ole Olsen (SF):

VS ved jo udmærket godt, at SF også i energipolitik godt vil benytte sig af normer, af forbud og påbud osv. Det, det drejer sig om, er, at det er klart dokumenteret, at en råenergiavgift kan have et fornuftigt energipolitisk sigte.

Det er baggrunden for det dagsordensforslag, der er stillet her. Jeg er bange for, at hvis man vedtager elafgiften, så lægger man simpelt hen gift for en fornuftig energipolitik her i landet. Man vender befolkningen imod den slags afgifter. Derfor skulle vi, det vil jeg sige til regeringen specielt, have haft en råenergiavgift. Jeg tror, befolkningen havde haft større forståelse for den, og jeg tror, vi dermed kunne have startet en fornuftig energipolitik her i landet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om afgift af elektricitet.

Forslag om motiveret dagsorden af Ole Olsen (se foran)

forkastedes med 149 stemmer mod 8; 12 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslaget uden for betænkningen af Hjortlund Christensen (se foran)

forkastedes med 144 stemmer mod 6; 19 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§§ 3–6

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1 om indsættelse af en ny paragraf

forkastedes med 104 stemmer mod 59; 6 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§ 7

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2

forkastedes med 111 stemmer mod 47; 11 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§ 8

vedtoges uden afstemning.

§ 10

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 om indsættelse af 3 nye paragraffer

forkastedes med 85 stemmer mod 65; 19 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 5 om indsættelse af 3 nye paragraffer
forkastedes med 85 stemmer mod 65; 19 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 6 om indsættelse af 3 nye paragraffer
forkastedes med 118 stemmer mod 51.

Ændringsforslag nr. 7 om indsættelse af 3 nye paragraffer
forkastedes med 85 stemmer mod 78; 6 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 3 til § 9 betragtedes som
bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslagene nr. 4-7.

§ 9
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8 om en ny affattelse af § 11
forkastedes med 104 stemmer mod 59; 6 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§§ 11-14
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 9 betragtedes som
bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslagene nr. 4-7.

Ændringsforslag nr. 10 betragtedes som
bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 8.

Ændringsforslag nr. 11
forkastedes med 118 stemmer mod 37; 14 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§§ 15 og 16
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 12
forkastedes med 131 stemmer mod 32; 6 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§§ 17 og 18
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag uden for betænkningen af *Kofoed* (se foran)
forkastedes med 106 stemmer mod 63.

§§ 19 og 20
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man foretog dernæst afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om stempelafgift. (Pantebreve og anmeldelser om opdeling i ejerlejligheder).

Ændringsforslaget uden for betænkningen af *Wilhelm* og *Waldorff* (se foran)
forkastedes med 144 stemmer mod 19; 6 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 1
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes med 93 stemmer mod 76.

§ 1 med den foretagne ændring
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4
vedtoges med 138 stemmer mod 26; 5 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 5
forkastedes med 144 stemmer mod 14; 11 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 3 *forkastedes* ved, at § 2 med den foretagne ændring
vedtoges med 93 stemmer mod 47; 29 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Sluttelig foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om afgift for ekspedition af udstykningsager.

Ændringsforslag nr. 1 og 2 og § 1, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3 forkastedes ved, at § 2 vedtoges med 93 stemmer mod 47; 29 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Før jeg går til næste sag på dagsordenen, kan jeg meddele, at jeg skal lade de 4 sidste sager udgå af dagsordenen.

Den sidste sag på dagsordenen var herefter: *Første behandling af forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om tilskud til amtskommuner og kommuner. (Ændret bruttofaktorindkomstregulering).*

(Lovforslag nr. L 40. Fremsat 3/3 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Maisted (FP):

Det lovforslag, indenrigsministeren her fremsætter, er et lovforslag, som fremskridtspartiet fremsatte i 1975. Derfor er det selvfølgelig klart, at vi støtter et forslag, der betyder offentlige besparelser. Jeg vil godt fremhæve over for indenrigsministeren, at fremskridtspartiet ikke er skadefro, når ministeren af økonomiske grunde bliver nødt til at følge fremskridtspartiets program, og fremover vil vi selvfølgelig også støtte regeringen, når den økonomiske nødvendigheds lov gør, at man må øge besparelserne i den offentlige sektor.

Tove Frederiksen (S):

Det forslag, der her er til første behandling, var fremsat i første samling i dette folketingsår, men nåede ikke at blive færdigbehandlet på grund af valget.

Det oprindelige forslag indeholdt to ting, nemlig bestemmelser om ændret bruttofaktorindkomstregulering og bestemmelser om regulering af tilskuddene efter udgiftsbehovstal for geografisk betingede pris- og lønforskelle.

Kun den første del om ændring af bruttofaktorindkomstreguleringen er til behandling i dag. Bestemmelserne herom skal træde i kraft den 1. april i år, og kommuner og amtskommuner

skal senest d. 17. i denne måned have meddelelse om størrelsen af deres tilskud. Indenrigsministerens forslag er, at man udelukkende anvender stigningen i den private del af bruttofaktorindkomsten og ikke som hidtil bruger både den private og den offentlige sektors bruttofaktorindkomst som reguleringsgrundlag.

Der er tale om, at kommunerne mister ca. 250 mill. kr. Imidlertid er besparelsen nødvendig og er samtidig et led i augustforliget. Derfor anbefaler jeg på mit partis vegne forslaget.

Aksel Pedersen (V):

Forslaget om ændring af forskellige lovbestemmelser om tilskud til amtskommuner og kommuner går ud på en ændring af de generelle tilskud, som skal gennemføres allerede fra året 1977-78. Efter lovforslaget bliver disse tilskud nu bundet til bruttofaktorindkomsten for den private sektor i stedet for som tidligere, hvor man har ladet den offentlige sektor indgå i beregningsgrundlaget.

Det må erkendes, at der samtidig sker en vis nedskæring af tilskudsmassen, hvilket vil medføre, at man flytter en del af skatteudskrivningen fra den progressive beskatning over på den proportionale beskatning, der er til amter og kommuner, idet disse instanser jo selv må udskrive de manglende 254 mill. kr., som lovforslaget nedsætter de generelle tilskud med. Sagt på en anden måde sker der her et fald i beregningsgrundlaget på 2,4 pct., fordi den private sektors bruttofaktorindkomst er så meget lavere end den gennemsnitlige bruttofaktorindkomst, hvori også det offentliges tal indgår.

Venstre finder det nok uheldigt, at man ændrer disse tilskud på dette sene tidspunkt, og i forhold til et trykt samliv mellem stat og kommune er forslaget nok heller ikke særlig heldigt. Venstre er dog opmærksom på, at man tidligere har bundet sig til et tal, som havde en vis selvforstærkende virkning.

Skulle lovforslaget blive vedtaget, må det blive op til kommunerne og amterne at indpasse niveauet efter disse tilskud. Her vil de offentlige institutioner stige i en anden takt end tilskudsberegningen, og det er det nok værd for amter og kommuner at hæfte sig ved. Venstre vil se på forslaget i udvalget.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Det forslag, som vi her behandler, har jo været et led i et forslag, vi behandlede i første samling, og vi kan fra det konservative folkeparti